

နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်း

အရှင်ကုမာရာဘိဝံသ

(ကမ္ဘာ့သက်တောရ - မြစ်နီ - ၁၆)

လမင်းကြီးဟာ သတ္တဝါတွေကို
 အစားစာတိကိုလည်း ပေးတယ်။
 အမိုက်မှောင်ကို ပယ်ပျောက်ပြီးမှ
 အလင်းရောင်ကိုလည်း ပေးတယ်။
 ထိုလမင်းကြီးနှင့် ဥပမာတူစွာ
 ရဟန်းတော်တွေဟာ
 ဝါယကာ၊ ဝါယိကာမတွေကို
 မေတ္တာဆိုတဲ့ အစားစာတိကိုလည်း ပေးပါ။
 ကိလေသာဆိုတဲ့ အမိုက်မှောင်တွေကို
 ပယ်ပျောက်ပြီးမှ သစ္စာဆိုတဲ့
 အလင်းရောင်ကိုလည်း
 ဟောကြားပြသပေးကြပါ။

ဓမ္မဒါနအလှူရှင်

ဦးသန်းကျော်ထူး + ဒေါ်သက်ထားတင်၊
 သား - မောင်ညွှတ်ထူးသက်၊
 သမီး - မဆုရတနာထူး။
 ငွေကံ့ကော် စိန်ရွှေရတနာဆိုင်မိသားစု၊ နေပြည်တော်။
 ဖုန်း - ၀၆၇ ၃၄၂၁၆၅ ။

နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျဉ်းကောင်း
(ဝေဖန်)

အရှင်ကုမာရာဘိဝံသ
(ဖားအောက်တောရ - ပြင်ဦးလွင်)

သာသနာ - ၂၅၆၁

ကောဇာ - ၁၃၇၉

သဗ္ဗဒါနံ ဓမ္မဒါနံ ဇိနာတိ၊
သဗ္ဗရသံ ဓမ္မရသော ဇိနာတိ၊
သဗ္ဗရတိ ဓမ္မရတိ ဇိနာတိ၊
တဏှာက္ခယော သဗ္ဗဒူက္ခံ ဇိနာတိ။

ဒါနအားလုံးကို ဓမ္မဒါနက အောင်နိုင်၏။
အရသာအားလုံးကို တရားအရသာက အောင်နိုင်၏။
ဓမ္မလျော်ပွယ်အားလုံးကို တရား၌ ဓမ္မလျော်ခြင်းက အောင်နိုင်၏။
ဇုက္ခအားလုံးကို တဏှာကုန်ခြင်းက အောင်နိုင်၏။

စိရံ တိဋ္ဌတု သစ္စဓမ္မာ၊ ဓမ္မေ ဟောန္တူ သဂါရဝါ၊
ဘုရားရှင်၏ အဆုံးအမ သာသနာတော်သည်
အဇ္ဇန်ရှည်စွာ တည်ပါစေသတည်း။
သစ္စမ္မသုံးဖြာ၌ ရှိသေလေးစားခြင်း ရှိကြပါစေကုန်သတည်း။

“ဓမ္မဒါန”

မာတိကာ

၁။	စန္ဒူပမသုတ်	၆
၂။	လမင်းနှင့်တူတဲ့ မေတ္တာ၊	၉
၃။	လမင်းနှင့်တူတဲ့ သစ္စာ	၉
၄။	နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်	၁၁
၅။	လာဘ်ရကြောင်းအကျင့်	၁၃
၆။	တရားနှင့်လျော်ညီတဲ့လာဘ်	၁၆
၇။	ဘုန်းအမျိုးမျိုး၊ ပေးဘုန်း	၁၇
၈။	ကျွေးဘုန်း၊ ပေဒင်ဘုန်း၊ ဆေးဘုန်း	၁၈
၉။	ကူဘုန်း၊ လူကြီးဘုန်း	၁၉
၁၀။	ချဲ့ဘုန်း၊ ချွဲဘုန်း၊ စကားဘုန်း	၂၀
၁၁။	ခေတ်ဘုန်း၊ ခင်ဘုန်း၊ ဘေးတီးဘုန်း	၂၁
၁၂။	ချောဘုန်း၊ သံဘုန်း၊ ဟန်ဆောင်ဘုန်း	၂၂
၁၃။	စာဘုန်း၊ ကျင့်ဘုန်း၊ တရားဘုန်း	၂၃
၁၄။	ဆောင်ရမည့်ဘုန်း	၂၄
၁၅။	ဆရာတော်ကြီးများ ပြီးငွေ့တဲ့လာဘ်	၂၅
၁၆။	ဆန့်ကျင်ဘက် အကျင့်နှစ်ပါး၊	၂၇
၁၇။	အကန်းပမာ တူအောင်ကျင့်	၂၇

၁၈။ စိတ္တဂုတ္တမထေရ်မြတ်	၂၈
၁၉။ အပင်းပမာ တူအောင်ကျင့်	၃၂
၂၀။ အ. အပမာတူအောင်ကျင့်၊	၃၃
၂၁။ ဂင်္ဂါတီရိယမထေရ်	၃၃
၂၂။ မယာသာဌေယျ	၃၆
၂၃။ ဝိဝေကသုံးပါး၊ ကာယဝိဝေက	၃၈
၂၄။ စိတ္တဝိဝေက	၃၉
၂၅။ ဥပဓိဝိဝေက	၄၀
၂၆။ သောတာပန်ဖြစ်ကြောင်းတရားလေးပါး	၄၃
၂၇။ သူတော်ကောင်းကို မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်း	၄၅
၂၈။ သူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာရခြင်း	၄၇
၂၉။ သင့်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း	၄၉
၃၀။ လောကုတ္တရာတရား (၉)ပါး အားလျော်သောအကျင့်	၅၁
၃၁။ ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း တရားများ	၅၉
၃၂။ အထက်ပိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ်များ	၆၁
၃၃။ သိက္ခာ(၃)ပါးနည်း	၆၃
၃၄။ မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကျင့်စဉ်တရား	၆၃
၃၅။ သတိပဋ္ဌာန်(၄)ပါးကျင့်စဉ်	၆၄

မှတ်တမ်း

သာသနာတော်နှစ် ၂၅၅၅-ခုနှစ် ကောဇာသတ္တရာဇ် ၁၃၇၃ - ခုနှစ် သီတင်းကျွတ်လပြည့်ကျော်(၈)ရက်၊ မွန်ပြည်နယ်၊ မော်လမြိုင်မြို့၊ ဖားအောက်တောရ ဗုဒ္ဓသာသနာ့ရိပ်သာ၊ မေတ္တာဝိဟာရီဓမ္မာရုံ ကြီး၌တရားချစ်ခင် ယောဂီသူတော်စင်အပေါင်းတို့အား ဟောကြားတော်မူအပ်သော **“နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်း”** လို့အမည်ပေးထားတဲ့ တရားဒေသနာတော်။

နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်း

ဦးဇင်းတို့ လွန်ခဲ့တဲ့ ၁၃၇၂နှစ်၊ တပေါင်းလဝန်းကျင် လောက်က၊ စိတ္တလတောင်ကျောင်းမှာ ရဟန်းတော်ပိုင်းကို ကျေးဇူးတော်ရှင် ဖားအောက်ဆရာတော်ဘုရားကြီး ရေးသားထား တော်မူတဲ့ နိဗ္ဗာန်ဂါမိနိပဋိပဒါဆိုတဲ့ ကျမ်းစာကို ပို့ချပေးခဲ့ပါတယ်။ အဲဒီကျမ်းစာကို ပို့ချပေးတဲ့အချိန်မှာ အောက်စကြိုကျောင်းမှာ ရှိကြတဲ့ သီလရှင်ပိုင်းနှင့် အမျိုးသမီးယောဂီပိုင်းတွေ တက်ရောက် ခွင့် မရခဲ့ကြဘူး။ အဲဒီလို တက်ရောက်ခွင့် မရကြတော့ သူတို့ကို လည်း နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်းလေးကို အကျဉ်း ချုပ်ပြီး ဟောကြား ပေးရင်ကောင်းမယ်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက်ဖြင့် ဦးဇင်းအနေနဲ့ ဒီတရားကို ရွေးချယ်ထားခြင်း ဖြစ်ပါတယ်။

စန္ဒူပမသုတ်

ဦးဇင်းတို့ ရဟန်းတော်များဟာ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမ များနှင့် ဆက်ဆံတဲ့အခါမှာ ဘယ်လိုကျင့်သုံးဆက်ဆံနေထိုင် ရမလဲဆိုတာနဲ့ပတ်သက်ပြီး မြတ်စွာဘုရားရှင်က သံယုတ်ပါဠိ တော် “**စန္ဒူပမသုတ်**” မှာ ဟောကြားထားတော်မူပါတယ်။

စန္ဒူပမာ ဘိက္ခဝေ ကုလာနိ ဥပသင်္ကမထ အပက သေဝ ကာယံ၊ အပကဿ စိတ္တံ နိစ္စနဝကာ ကုလေသု အပ္ပဂတ္တာ။
(သံ၊ ၁၊ ၄၀၁)

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များ အို..ချစ်သားတို့၊ **တုမေု** = သင်ချစ်သားတို့တတွေသည်၊ **ဝန္တုပမာ** = လမင်းကြီးနဲ့တူသော ဥပမာရှိကြကုန်သည်၊ **ဟုတ္တာ** = ဖြစ်ကြကုန်၍၊ **ကာယံ** = ကိုယ်ကို၊ **အပကဿေဝ** = ဖဲခွာရှောင်ရှား၍သာလျှင်၊ **စိတ္တံ** = စိတ်ကို၊ **အပကဿေဝ** = ဖဲခွာရှောင်ရှား၍ သာလျှင်၊ **ကုလာနိ** = ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့ထံသို့၊ **ဥပသင်္ကမထ** = ချဉ်းကပ်ကြပါကုန်လော့။ **ကုလေသု** = အမျိုးလေးဖြာ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတို့၌၊ **နိစ္စနဝကာ** = အမြဲအသစ်အသစ်ဖြစ်နေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ **အပ္ပဂတ္တာ** = မာန်မူခြင်းမရှိသော ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ **ဟုတ္တာ** = ဖြစ်ကြကုန်၍၊ **ဥပသင်္ကမထ** = ချဉ်းကပ်ကြပါကုန်လော့။ အဲဒီလို ဟောကြားထားတယ်။

“လမင်းကြီးဟာ သတ္တဝါတွေကို အအေးဓာတ်ကိုလည်း ပေးတယ်။ အမှိုက်မှောင်ကို ပယ်ဖျောက်ပြီးမှ အလင်းရောင်ကို လည်းပေးတယ်။ ဒါပေမယ့် သတ္တဝါတွေနဲ့ ရောရောနှောနှောနီးနီး ကပ်ကပ်နေသလားဆိုတော့ မနေပါဘူး။ ခပ်လှမ်းလှမ်းကပဲ သတ္တဝါတွေနဲ့ မငြိကပ်ဘဲနေတယ်။ ထိုလမင်းကြီးနှင့် ဥပမာတူစွာ ရဟန်းတော်တွေဟာ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေကို မေတ္တာဆိုတဲ့ အအေးဓာတ်ကိုလည်းပေးပါ။ ကိလေသာဆိုတဲ့ အမှိုက်မှောင်တွေကို ပယ်ဖျောက်ပြီးမှ သစ္စာဆိုတဲ့ အလင်းရောင်ကို လည်း ဟောကြားပြသပေးကြပါ” လို့ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဒီလို မိန့်ထားတယ်။

ဒါပေမယ့် ရဟန်းတော်များဟာရပ်ထဲ၊ ရွာထဲဝင်ပြီး ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမများနှင့် ရောရောနှောနှော သွားပြီးမနေလိုက်ကြပါနဲ့တဲ့။ မိမိတို့ရဲ့အလုပ်၊ မိမိတို့ရဲ့တာဝန်ဖြစ်တဲ့ စာပေကျမ်းဂန်ကို သင်အံ့ပို့ချခြင်းဆိုတဲ့ ဂန္ထဓုရ၊ တရားအလုပ် ကြိုးစားအားထုတ်

ခြင်းဆိုတဲ့ ဝိပဿနာခုရကို လုပ်ပြီးမှ မေတ္တာဆိုတဲ့ အအေးဓာတ် ကိုလည်း ပို့လွှတ်ပေးကြပါတဲ့။ ကိလေသာဆိုတဲ့ အမိုက်မှောင် တွေကို ပယ်ဖျောက်နိုင်အောင် သစ္စာဆိုတဲ့ အလင်းရောင်ကို လည်း ဟောကြားပြသပေးကြပါတဲ့။ အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားရှင် က မိန့်ထားပါတယ်။ အဲဒီလိုဆိုရင် ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေနှင့် ရဟန်းတော်တွေ လုံးဝ မဆက်ဆံကြရတော့ဘူးလား။။ အမြဲတန်း ကင်းကင်းရှင်းရှင်း နေကြရတော့မှာလား?။ ဒီလိုမေးစရာရှိတယ်။ ဒီလိုတော့မဟုတ်ပါဘူး။ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေထံ ချဉ်းကပ် သင့်တဲ့အခါ ချဉ်းကပ်ကြရမယ်။ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေနဲ့ ဆက်ဆံသင့်တဲ့အခါ ဆက်ဆံကြရမယ်။ အဲဒီလို ဆက်ဆံကြတဲ့ အခါမှာ -

လဘန္တု လာဘကာမာ၊ ပုညကာမာ ကရောန္တု ပုညာနိ။
(သံ၊ ၁၊ ၄၀၂)

လာဘကာမာ = ပစ္စည်းလာဘ်လာဘကို အလိုရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့ သည်၊ **လဘန္တု** = ပစ္စည်းလာဘ်လာဘတွေ ရကြပါစေ။ ကိုယ့်ကို အကြောင်းပြုပြီးမှ ပစ္စည်းလာဘ်လာဘတွေ ရသွားကြပါစေ။ ဒါ ပထမထားရမယ့် စိတ်ထားတစ်ခု။

ပုညကာမာ = ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုလိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တို့သည်၊ **ပုညာနိ** = ကုသိုလ်ကောင်းမှုတို့ကို၊ **ကရောန္တု** = ပြုခွင့်ရကြပါစေ။

ကိုယ့်ကိုအကြောင်းပြုပြီးမှ ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုလိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကုသိုလ်ကောင်းမှု ပြုခွင့်ရကြပါစေ။ ဒါ ဒုတိယထားရ မယ့် စိတ်ထားတစ်ခု။

ဒီတော့ နံပါတ်(၁) ပစ္စည်း လာဘ်လာဘကို အလိုရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ပစ္စည်းလာဘ်လာဘတွေ ရသွားကြပါစေ။ နံပါတ်(၂) ကိုယ့်ကိုအကြောင်းပြုပြီးမှ ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုလိုတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ

ကုသိုလ်ကောင်းမှုပြုခွင့် ရကြပါစေ။ ဒီလိုစိတ်ထားလေးနဲ့ ချဉ်းကပ်ရမယ်တဲ့။

လမင်းနှင့်တူတဲ့ မေတ္တာ

အဲဒီလို မြတ်စွာဘုရားရှင်မိန့်မှာတဲ့ ဒေသနာတော်ကို လေးစားလိုက်နာကြတဲ့ ဦးဇင်းတို့ ရဟန်းတော်များဟာ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေနဲ့ ရောရောနှောနှော နေတာမျိုးတော့ မလုပ်ရပါဘူးတဲ့။ သို့သော် လမင်းကြီးလို မေတ္တာဆိုတဲ့ အအေးဓာတ်ကို ပေးရမယ်။ မေတ္တာဆိုတဲ့ အအေးဓာတ်ကိုပေးတဲ့ အပိုင်းမှာတော့ ပစ္စည်းလေးပါး ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေ ချမ်းသာကိုယ်စိတ် မြဲကြပါစေ။ ဥပါဒ်ရန်ဘေး ကင်းစင်ဝေး ငြိမ်းအေးကြပါစေ - စသည်ဖြင့် ဦးဇင်းတို့ နေ့စဉ်နဲ့အမျှ မေတ္တာဓာတ်တွေ ပို့လွှတ်ပေးနေတာပါပဲ။

အလင်းနှင့်တူတဲ့ သစ္စာ

ကိလေသာ အမှိုက်မှောင်ကို ပယ်ဖျောက်ဖို့အတွက် သစ္စာဆိုတဲ့ အလင်းရောင်ကို ဟောကြားပြသပေးရမယ်တဲ့။ ဒီအပိုင်းမှာတော့ ဦးဇင်း ဖားအောက်တောရမှာ တရားတစ်ခါမှ မဟောကြား၊ မပြသဖူးသေးပါဘူး။ အပြင်မှာလည်း ဟောကြားပြသတာ နည်းပါတယ်။ စာချဘုန်းကြီးလုပ်လာတော့ စာပဲချနေရတာများပါတယ်။ ဒီတစ်ခါတော့ ဘယ်လိုမှရှောင်လွှဲလို့မရလို့ ဟောရတော့တယ်။

ဦးဇင်းဘာကြောင့် မဟောကြား မပြသသလဲဆိုတော့။ အခု ဖားအောက်တောရ ပရိသတ် ဖားအောက်တောရ ယောဂီတွေကို ကြည့်လိုက်ရင် ဒီမှာနှစ်နဲ့ချီပြီး အားထုတ်နေကြတဲ့

ပုဂ္ဂိုလ်တွေရှိတယ်။ တစ်ချို့သုံးလေးနှစ်ရှိပြီ၊ တစ်ချို့ငါးနှစ်၊ ခြောက်နှစ်၊ ဆယ်နှစ်၊ ဆယ့်ငါးနှစ်စသည်ဖြင့် နှစ်ပေါင်းများစွာအားထုတ်နေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေများတယ်။ ဆရာတော်ဘုရားကြီးရဲ့ နက်နဲလှတဲ့တရားတော်တွေကို နေ့စဉ်နှင့်အမျှ နာယူနေကြရတယ်။ အခြားဆရာတော်များလည်း မကြာမကြာဟောကြား ပြသနေကြတယ်။ ဦးဇင်းလည်းတရားကိုပဲ ကြိုးစားပြီး ဆက်လက်အားထုတ်လိုသေးတာကြောင့် တရားမဟောဖြစ်ခဲ့ဘူး။ ဒီတစ်ခါတော့ ရှောင်နေလို့ မသင့်တော်တာနဲ့ ဟောဖြစ်တာပါ။

ဦးဇင်းကြားဖူးတာလေးတစ်ခုပြောဦးမယ်။ ဦးဇင်းတို့ စာသင်တိုက်ကြီးတစ်ခုမှာ ဦးဇင်းတစ်ပါး ဝါတော်ကတော့ (၂၀) ဝန်းကျင် လောက်ရှိပြီ။ ဒါပေမယ့် သူကအေးအေးပဲနေတယ်။ စကားလည်း သိပ်မပြောဘူး။ သူ့ပတ်ဝန်းကျင်နဲ့လည်း သိပ်မပြောဘူး။ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေနဲ့လည်း သိပ်မပြောတတ်ဘူး။ တစ်နေ့ကျတော့ စာသင်ကျောင်းတစ်ကျောင်းက သူတို့ကို ဝါဆိုသင်္ကန်းကပ်ဖို့အတွက်၊ ဝါဆိုသင်္ကန်းကပ်ပင့်တယ်။ ပင့်တဲ့အထဲမှာ သူက ဝါအကြီးဆုံးဖြစ်နေတယ်။ ဒါကြောင့် ဘေးကဦးဇင်းတွေက သူ့ကိုကြိုတင်ပြီးတော့ ပြောထားတယ်။ “ဦးဇင်းဒီအတိုင်းတော့ မနေနဲ့နော် ဟိုရောက်ရင် ဆရာ၊ ဆရာမတွေနဲ့ ထိုက်သင့်သလောက် စကားပြောနော်” တဲ့။ သူက ခေါင်းဆောင်ဆိုတော့ သူ့တာဝန် ဖြစ်နေတယ်။ စာသင်ကျောင်း ရောက်တဲ့အခါ ဘေးကဦးဇင်းတွေက စကားပြောပါဆိုလို့ အားနာနာနဲ့ ဟိုရောက်ရောက်ချင်း ကျောင်းအုပ်ဆရာမကြီးကို မေးလိုက်တယ်။ **“ဆရာမကြီး သားသမီး ဘယ်နှစ်ယောက်ရှိလဲ”** တဲ့။ အဲဒီတော့ ကျောင်းဆရာ၊ ဆရာမတွေ ဝိုင်းပြီးရယ်ကြတယ်။ အဲ့ဒါဘာကြောင့် ရယ်တယ်ဆိုတာ မသိဘူး။ နောက် ကျောင်းဆရာတစ်ယောက်

လျှောက်လိုက်မှ အားလုံးသဘောပေါက်သွားကြတယ်။ “**အရှင် ဘုရား ဆရာမကြီးက အပျိုကြီးဘုရား**” တဲ့။ အပျိုကြီးကိုမှ သွားပြီး သားသမီး ဘယ်နှစ်ယောက်ရှိလဲလို့ မေးမိတာ။ အဲဒီလိုပဲ ဦးရင်း ကလည်း ဟောပါဟောပါဆိုလို့သာ တရားဟောရတာ။ အဲ့ဒါ ဒါယကာကြီးတွေ၊ ဒါယိကာမကြီးတွေ သီလရှင်ဆရာလေးတွေ သားသမီးဘယ်နှစ်ယောက်ရှိလဲ?။ အထူးသဖြင့် သီလရှင်တွေ၊ အမျိုးသမီးယောဂီတွေ သားသမီးဘယ်နှစ်ယောက်ရှိလဲလို့ မေးမိ တယ်ဆိုရင် ခွင့်လွှတ်ကြပေတော့။

နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်

ဦးရင်းက **နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်း** ဆိုတဲ့ တရားကို ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာက ထုတ်နုတ်ပြီး ဟောကြားပေးပါ မယ်။

**အညာဟိ လာဘူပနိသာ၊ အညာ နိဗ္ဗာနဂါမိနိ၊
 ဝေမေတံ အဘိညာယ၊ ဘိက္ခု ဗုဒ္ဓဿ သာဝကော၊
 သတ္တာရံ နာဘိနန္ဓေယျ၊ ဝိဝေကာမနုဗျူဟယေ။ (ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂၄)**

လာဘူပနိသာ = လာဘ်ရကြောင်းအကျင့်သည်၊ **အညာဟိ** - **အညာဝေ** = နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်မှ တစ်မျိုးတစ်ခြားသည် သာလျှင်၊ **ဟောတိ** = စင်စစ်မသွေ ဖြစ်ပါပေ၏။

နိဗ္ဗာနဂါမိနိ = နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်းသည်၊ **အညာဟိ - အညာဝေ** = လာဘ်ရကြောင်းအကျင့်မှ တစ်မျိုးတစ် ခြားသည်သာလျှင်၊ **ဟောတိ** = စင်စစ်မသွေ ဖြစ်ပါပေ၏။ **ဝေ** = ဤသို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်၊ လာဘ်ရကြောင်း အကျင့်

နှစ်ပါးကို၊ **အဘိညာဃ** = ခွဲခြားသိမြင်၍၊ **ဗုဒ္ဓဿ** = သစ္စာလေးပါး
 မြတ်တရားကို ပိုင်းခြားထင်ထင် သိမြင်တော်မူသော မြတ်စွာ
 ဘုရား၏။ **သာဝကော** = တပည့်သားသာဝကဖြစ်သော၊ **ဘိက္ခု** =
 ယောဂါဝစရ ရဟန်းတော်သည်၊ **သတ္တာရံ** = လာဘ်လာဘပူဇော်
 သတ္တာရတွေကို၊ **နာဘိနန္ဓေယျ** = စွဲလမ်းတပ်မက်မနှစ်သက်လေ
 ရာ၊ **ဝိဝေကံ** = ကာယဝိဝေက၊ စိတ္တဝိဝေက၊ ဥပမိဝိဝေကဆိုတဲ့
 ဝိဝေကသုံးဖြာကို၊ **အနုဗြူဟယေ** = တစ်နေ့ တစ်ခြား စည်ပင်ပွား
 အောင် ကောင်းစွာမသွေ တိုးပွားစေလေရာ သတည်း။

(သာဓု သာဓု သာဓု)

ဒီဂါထာလေးက ဦးဇင်းတို့ ဖားအောက်တောရ စိတ္တ
 လတောင်ကျောင်း ဓမ္မဝိဟာရီသိမ်တော်ကြီးရဲ့ မြောက်ဖက်ခြမ်း
 သုံးခန်းမြောက်လောက်မှာ ရေးထိုးထားတဲ့ ဂါထာလေးဖြစ်ပါ
 တယ်။ ဒါ ဓမ္မပဒအဋ္ဌကထာကယူပြီးမှ ရေးထိုးထားတဲ့ ဂါထာလေး
 ဖြစ်ပါတယ်။ အဲဒီတော့ လောကမှာ လာဘ်ရကြောင်း အကျင့်နဲ့
 နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်ဆိုပြီး အကျင့်နှစ်မျိုးရှိတယ်။ ဦးဇင်း
 တို့ သတ္တဝါတွေအားလုံးကို ကြည့်လိုက်မယ်ဆိုရင် အားလုံးဟာ
 ချမ်းသာသုခကို ရှာမှီးနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေချည်းပဲ။

ဒီမှာ ဒါယကာကြီးတွေ၊ ဒါယိကာမကြီးတွေ၊ သီလရှင်
 ဆရာကြီး ဆရာလေးတွေအားလုံး ဘယ်သူ့ကိုပဲကြည့်ကြည့် မိမိ
 တို့ ချမ်းသာကိုပဲ ရှာမှီးနေကြတာမဟုတ်လား။ ဒီတော့ ချမ်းသာ
 ကို ရှာမှီးနေကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေထဲက တစ်ချို့ကာမဂုဏ်ကို ချမ်းသာ
 ထင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ကာမဂုဏ်ချမ်းသာကို ရှာမှီးနေကြတယ်။

အဲဒီတော့ -

အပ္ပဿာဒါ ကာမာ ဗဟုဒုက္ခာ ဗဟုပါယာသာ။(ထေရဂဠာ ၁၊ ၂၇၃)

ကာမာ = ကာမဂုဏ်ချမ်းသာတို့သည်၊ **အပ္ပဿာဒါ** = သာယာဖွယ်ကနည်းနည်းလေးပဲ၊ **ဗဟုဒုက္ခာ** = နောက်ဆက်တွဲ ဒုက္ခတွေက အများကြီးပဲ။ **ဗဟုပါယာသ** = ပူပန်မှုတွေက အများကြီးပဲ။ ဒါကြောင့်မို့ ကာမဂုဏ်သည် ချမ်းသာ အစစ်လို့ပြောလို့ မရနိုင်ဘူး။ ကာမဂုဏ်ကို ချမ်းသာလို့ထင်ပြီးမှ ကာမဂုဏ်ချမ်းသာ ကိုရှာမှီးနေကြတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေလည်းရှိတယ်။ အဲဒီတော့ ကာမဂုဏ် ချမ်းသာက ချမ်းသာအစစ်မဟုတ်ဘူး ဆိုရင် ဘာကချမ်းသာ အစစ်လဲ?။

နိဗ္ဗာန ပရမံ သုခံ။ ချမ်းသာတွေ အားလုံးထဲမှာ **နိဗ္ဗာန်** ဆိုတဲ့ ချမ်းသာကတော့ အချမ်းသာဆုံးပဲတဲ့။ ဒါဆိုရင် ကာမဂုဏ် ချမ်းသာကို ချမ်းသာ အစစ်လို့မထင်ဘဲနဲ့ ဒီကာမဂုဏ်ချမ်းသာ ကို ပယ်စွန့်ပြီးမှ နိဗ္ဗာန် ချမ်းသာကို ရှာမှီးကြမယ်ဆိုရင် နိဗ္ဗာန် ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို ကျင့်ကြရမယ်။ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကို ကျင့်ကြမယ်ဆိုရင် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်အကျင့်တွေကို ပယ်စွန့်ရမယ်။ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်အကျင့်က ဘာလဲ?။

လာဘူပနိသာ = လာဘ်ရကြောင်းအကျင့်သည်၊ **အညာဟိ** - **အညာစေ** = နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်မှ တစ်မျိုး တစ်ခြား သည်သာလျှင်၊ **ဟောတိ** = စင်စစ်မသွေ ဖြစ်ပါပေ၏။

လာဘ်ရကြောင်းအကျင့်

နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်ရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်အကျင့် က လာဘ်ရကြောင်းအကျင့်ပဲ။ ဒီဂါထာမှာတော့ ဒီလိုပြောထား တယ်။ လာဘ်လာဘကို ရှာမှီးတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က ဘာတွေလုပ်ရမလဲ?။

လာဘုပွဲဒကောန ဟိ ဘိက္ခုနာ ထောက် အကုသလကမ္မံ ကာတုံ ဝဋ္ဋတိ။ (ဓမ္မဒ္ဓါ၊ ၁၊ ၃၄၄)

လာဘ်လာဘကိုရအောင် ရှာမှီးတော့မယ့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အကုသိုလ်ကံကို အနည်းငယ်တော့ ပြုရတော့မယ်။

ကာယဝင်္ကာဒိနိ ကာတဗ္ဗာနိ ဟောတိ။ မရိုးသားတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ၊ ကောက်တဲ့ ကိုယ်အမူအရာ နှုတ် အမူအရာ တစ်မျိုးမျိုးကိုပြုရတော့မယ်။ ကောက်တဲ့ ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ၊ မရိုးသားတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ ဘယ် လိုရှိတယ်ဆိုတာ အားလုံးပရိသတ်တွေ သိပြီးသား ဖြစ်ပါလိမ့် မယ်။ ဥပမာ ရဟန်းတော်တွေပဲ ထားကြပါတော့။ ရဟန်းတော် တွေက မိမိနှင့်မသိတဲ့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေကို သိသလို လိုနဲ့ သွားဖြေပြတာမျိုး ဒီလိုလုပ်တာကို မရိုးသားတဲ့ ကိုယ်အမူ အရာလို့ ပြောရမယ်။ နောက် ကိုယ်နဲ့မသိတဲ့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမ တွေကို “ဒကာကြီးနေကောင်းလား?၊ ဒကာမကြီးနေကောင်း လား?” စသည်ဖြင့် နှုတ်ဆက်တဲ့ ဘုန်းကြီးတွေရှိတယ်။ တကယ် တမ်း ဒီဂါထာအရပြောမယ်ဆို မရိုးသားတဲ့ နှုတ်အမူအရာပေါ့။ သိတဲ့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမကို ခေါ်ပြောတာကတော့ နည်းနည်း တော်သေးတာပေါ့။ အထူးသဖြင့် စိတ်ထားလေးက မှန်ကန်နေ တယ်၊ ဖြောင့်မတ်နေတယ် ဆိုရင်တော့ ကိစ္စမရှိပါဘူး။ လာဘ် လာဘရလိုတဲ့သဘောနဲ့ အဲဒီလို မရိုးသားတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာတွေကို ပြုလိုက်မယ်ဆိုရင်တော့ ဒါအကုသိုလ် ကံဖြစ်သွားပြီ။ အကုသိုလ်ကံကို ထူထောင်လိုက်တာ ဖြစ်သွားပြီ။

ယသ္မိံ ကာလေ ကာယဝင်္ကာဒိသု ကိဉ္စိ ကရောတိ၊ တဒါ လာဘော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။ (ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၄၄)

ဒီတော့ အဲဒီလို မရိုးသားတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူ အရာတွေ တစ်မျိုးမျိုးကိုပြုမှသာလျှင် လာဘ်လာဘဆိုတာရ တယ်တဲ့။ ဒီဂါထာလေးက ဒီလိုပြောထားတယ်။ ဦးစင်းတို့စာမှာ ဥပမာလေးပြထားတာရှိတယ်။

ပါယသပါတိယဉ္စိ ဝင်္ကံ အကတွာ ဥဇုကမေဝ ဟတ္ထံ ဩ တာရေတွာ ဥက္ခိပန္တဿ ဟတ္ထော မက္ခိတမတ္ထကောဝ ဟောတိ၊ ဝင်္ကံ ကတွာ ဩတာရေတွာ ဥက္ခိပန္တဿ ပန ပါယသပိဏ္ဍံ ဥဒ္ဒ- ရက္ခောဝ နိက္ခမတိ၊ ဧဝံ ကာယဝင်္ကာဒိနိ ကရဏကာလေယေဝ လာဘော ဥပ္ပဇ္ဇတိ။(ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁။၃၄၄)

ဇလုံကြီးတစ်လုံးထဲကို နို့ယနာဆွမ်းတွေ အပြည့်ထည့် ထားတယ်ဆိုကြပါစို့။ အဲဒီဇလုံကြီးထဲ လက်ငါးချောင်းကို ဖြောင့်ဖြောင့်ထားပြီးမှ နှိုက်ကြည့်လိုက်ပါ။ အဲဒီလက်ငါးချောင်းကို အဖြောင့်အတိုင်းပဲ ပြန်ပြီးတော့ဆွဲနှုတ် လိုက်မယ်ဆိုရင် နို့ယနာ ဆွမ်းတွေ လက်မှာလူးရုံလောက်ပဲလူး လာလိမ့်မယ်။ အတုံးအခဲ ကြီးလိုက်ပါမလာဘူး။ အဲဒီလက် ငါးချောင်းကို အဖြောင့်အတိုင်း မဟုတ်ဘဲ ကွေးပြီးမှ ပြန်ပြီးဆွဲ ထုတ်လိုက်မယ်ဆိုရင် နို့ယနာ ဆွမ်း အတုံးအခဲတွေပါလာလိမ့်မယ်။ ထို့အတူပဲ ရိုးသားတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်းနေ မယ်၊ ဖြောင့်ဖြောင့်တန်းတန်းဆက်ဆံမယ်။ ဖြောင့်တန်းတန်း မိမိရဲ့တရားကိုမိမိ နှလုံးသွင်းပြီးနေမယ်ဆိုရင်တော့ လာဘ်လာ ဘဆိုတာ မရနိုင်ဘူး။ ကောက်တဲ့ ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာ တစ်ခုခုပြုလုပ်လိုက်တဲ့အခါ နို့ယနာဆွမ်း အတုံးအခဲကြီးပါလာ သလို လာဘ်လာဘဆိုတာ ဖြစ်ပေါ်လာတော့တာပဲ။ အဲဒီလို

မရိုးသားတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ၊ နှုတ်အမူအရာ တစ်မျိုးမျိုးကို ပြုလိုက်လို့ရလာတဲ့လာဘ်လာဘမျိုးကိုတော့ -

အယ်အဓိကော လာဘူပနိဿာ နာမ။ (ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁၊၃၄၄)

တရားနှင့်မလျော်ညီတဲ့ လာဘ်လာဘ ဘုရားမနှစ်သက်တဲ့ လာဘ်လာဘပါပဲ တဲ့။

တရားနှင့်လျော်ညီတဲ့လာဘ်

တရားနှင့်လျော်ညီတဲ့ လာဘ်လာဘတွေက ဘာတွေလဲ?။ အဋ္ဌကထာမှာပြထားတာတော့ **ဥပဓိသမ္ပဒါ** = ရုပ်ရည်ဥပဓိကို ကြည်ညိုကြလို့ရတဲ့ လာဘ်လာဘ၊ **စိဝရဓာရဏံ** = သင်္ကန်းရုံတာ ရန်းတာကိုကြည်ညိုပြီးမှ လှူဒါန်းလို့ရတဲ့ လာဘ်လာဘ၊ **ဗဟုသစ္စံ** = ပရိယတ္တိဗဟုသုတွေ ကျွမ်းကျင်လို့၊ အကြားအမြင်ဗဟုသုတများလို့ အဲ့ဒါကိုကြည်ညိုပြီးမှ လှူဒါန်းလို့ရတဲ့ လာဘ်လာဘ၊ **ပရိဝါရော** = အခြံအရံ ပရိသတ်တွေကို ကြည်ညိုပြီးမှ လှူလို့ရတဲ့ လာဘ်လာဘ၊ နောက်တစ်ခါ **အညောဝါသောတိ** = တောရဆောက်တည်လို့ ကြည်ညိုပြီး လှူလို့ရတဲ့ လာဘ်လာဘ၊ အဲဒီလို လှူဒါန်းလို့ရတဲ့ လာဘ်လာဘမျိုးတွေကိုတော့ “**အယ်အဓိကော နာမလာဘော**” တရားနှင့်လျော်ညီတဲ့ လာဘ်လာဘတွေပဲ။ အဲဒီလို တရားနှင့်လျော်ညီစွာရတဲ့ လာဘ်လာမျိုးကိုတော့ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ခွင့်ပြုတယ်။

ဦးဇင်းတို့အနေနဲ့ တရားနှင့်လျော်ညီစွာရတဲ့ လာဘ်လာဘရယ်။ တရားနှင့်မလျော်ညီစွာရတဲ့ လာဘ်လာဘရယ်လို့ နှစ်မျိုးနှစ်စားရှိတယ်။ လာဘ်လာဘတွေဆိုတာ ဘာတွေလည်းဆိုတော့ ဆွမ်း၊ သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး ဆိုတဲ့ပစ္စည်းတွေ၊ ဒါတွေ

ပေါများတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဘုန်းကံကြီးမားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လို့ခေါ်ကြတယ်။
ဘုန်းကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်လို့ လောကက သတ်မှတ်ကြတယ်။

ဘုန်းအမျိုးမျိုး

ဦးရင်းတို့ရထားတဲ့ ဘုန်းအမျိုးမျိုး လင်္ကာလေး ဒီနေရာ
မှာ ရွတ်ပြချင်ပါတယ်။

“ပေးဘုန်း၊ ကျွေးဘုန်း၊ ပေဒင်ဘုန်းနှင့်၊
ဆေးဘုန်း၊ ကူဘုန်း၊ လူကြီးဘုန်းပြင်၊
ချဲ့ဘုန်း၊ ရွှဲဘုန်း၊ စကားဘုန်းပါ၊
ခေတ်ဘုန်း၊ ခင်ဘုန်း၊ ဘေးတီးဘုန်းနှော၊
ချောဘုန်း၊ သံဘုန်း၊ ဟန်ဆောင်ဘုန်းတို့၊
စာဘုန်း၊ ကျင့်ဘုန်း၊ တရားဘုန်းဟု၊
ဘုန်းအမျိုးမျိုး နောက်သုံးမျိုးသာ၊
ပြစ်မျိုးကင်းကွာ အားကိုးရာ၏။
ရှေ့မှာဘုန်းများ မကိုးစားရ၊
ဘုရားစက်ဆုပ် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ၊
ဝင်္ဂုဒုက္ခမှ လွတ်ရဖို့ရေး၊ မျှော်ထောက်တွေး၍၊
ဝေးဝေးရှောင် လေရာသတည်း။”

ပေးဘုန်း

တစ်ချို့ရဟန်းတော်တွေက “ပုပ္ဖဒါနံ ဇလဒါနံ ဒေတီ”
သစ်သီးပေးတယ် ပန်းပေးတယ်။ “ဝေဠု ဒါနံ ဒေတီ” ဝါးကိုပေး
တယ်။ မြေညက်ကိုပေးတယ်။ အဲဒီလို ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမ
တွေကို ဝါးတွေ၊ သစ်သီးတွေ၊ ပန်းတွေပေးလိုက်တဲ့အခါမှာ

ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေက တုံ့ပြန်တဲ့အနေနဲ့ လှူဒါန်းကြတယ်၊ ပူဇော်ကြတယ်။ အဲဒီလို လှူဒါန်းပူဇော်ကြလို့ ကြီးတဲ့ဘုန်းကို ပေးဘုန်း။

(မှတ်ချက်။ ။ တရားစာအုပ်၊ တရားရွှေ၊ ဘုရားဆင်းတုစသည် ပေးကောင်းသည်။ နောက် မိဘ၊ ဝေယျာဝစ္စပုဂ္ဂိုလ် စသည် ပေးကောင်းသည်။)

ကျွေးဘုန်း

နောက်တစ်ခုက မိမိကျောင်းကိုရောက်လာတဲ့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေကို၊ မိမိတို့မှာရှိတဲ့စားစရာတွေ ချကျွေးလိုက်လို့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေက တုံ့ပြန်တဲ့အနေနဲ့ လှူဒါန်းပူဇော်လို့ ရတဲ့ လာဘ်လာဘမျိုးကိုတော့ **ကျွေးဘုန်း။**

ဗေဒင်ဘုန်း

တစ်ချို့ ရဟန်းဖြစ်ပါလျက်နဲ့ ဗေဒင်တွေဟောကြတယ်။ မိမိကိုယ်တိုင် မဟောနိုင်ဘူးဆိုရင် ဟောနိုင်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ ချိတ်ဆက်ပေးကြတယ်။ အဲဒီလို ဗေဒင်တွေ ဟောလိုက်လို့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေက တုံ့ပြန်တဲ့အနေနဲ့ လှူကြပူဇော်ကြလို့ရတဲ့ ဘုန်းကိုတော့ **ဗေဒင်ဘုန်း။**

ဆေးဘုန်း

နောက်တစ်ခါ တစ်ချို့ဘုန်းကြီးတွေက ဆေးကုတာတွေ ရှိတယ်။ မြတ်စွာဘုရားက ရဟန်းအချင်းချင်းကလွဲလို့ လူတွေကို ဆေးကုတာကို စက်ဆုပ်တော်မူတယ်။ ဒါပေမယ့် ဆေးကုနေကြတဲ့ ဘုန်းကြီးတွေလည်း လောကမှာ အများကြီးရှိတယ်။

ဒါကြောင့်မို့ ဆေးကုလို့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေက တုံ့ပြန်တဲ့ အနေနဲ့ ပူဇော်လို့ လာဘ်လာဘပေါများတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုတော့ **ဆေးဘုန်း။**

ကူဘုန်း

နောက်တစ်ခါ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေကို အကူအညီ ပေးလို့၊ နိုင်ငံခြားရောက်အောင် ဘယ်လိုကူညီပေးမယ်။ ရာထူး ရာခံတွေရအောင် ဘယ်လိုကူညီပေးမယ် စသည်ဖြင့် အဲဒီလို အကူအညီ တွေပေးလို့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေက တုံ့ပြန်တဲ့ အနေနဲ့ ပူဇော်လို့ ဘုန်းကံကြီးမားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကိုတော့ **ကူဘုန်း။**

လူကြီးဘုန်း

အသက်အရွယ်ကြီးရင့်တဲ့ ဆရာတော်ကြီးတွေကို သက် တော် ရှည်ဆရာတော်ကြီးတွေဆိုတဲ့ အသက်ရှည်တဲ့အကြောင်း ပြချက် တစ်ခုတည်းနဲ့ ဆည်းကပ်ခစားကြတယ်။ အဲဒီလိုကြီးတဲ့ ဘုန်းကိုတော့ လူကြီးဘုန်း။ တစ်နည်းအားဖြင့် တစ်ချို့ပုဂ္ဂိုလ် တွေ ရာထူးရာခံရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေနဲ့ ပိုင်တယ်။ အဲဒီလို ပိုင်တဲ့အခါ ကျတော့ “အော် ရာထူးရာခံကြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ သူဌေး၊ သူကြွယ် တွေတောင်မှ ဒီဆရာတော်ကြီးကို ဆည်းကပ်ကြသေးတာပဲ တို့လည်း ဆည်းကပ်ရမှာပဲဆိုပြီး ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေက လာကြတယ်။ ဆည်းကပ်ကြတယ်။ လှူဒါန်းကြတယ်။ အဲဒီလိုကြီး တဲ့ ဘုန်းကိုတော့ **လူကြီးဘုန်း။**

ဈဲဘုန်း

တစ်ချို့ဘုန်းကြီးတွေက ချဲနံပါတ်တွေ ပေးကြတယ်နော်။ အဲ့ဒါ ဒကာကြီးတွေလည်း သွားပြီးတော့ ယူဖူးကြမယ်ထင်ပါတယ်။ ချဲပေါက်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဒီဘုန်းကြီးပေးလို့ ပေါက်တာ ဆိုပြီး ဒီဘုန်းကြီးကို မေ့မထားဘူးလေ။ ဒါကြောင့်မို့ ချဲနံပါတ် ပေးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေကို လှူဒါန်းကြတယ်။ အဲဒီလို ချဲနံပါတ်ပေးလို့ ဘုန်းကြီးတဲ့ ဘုန်းကြီးကိုတော့ **ချဲဘုန်း**။ ဘုန်းကြီးဆိုပေမယ့် ကျန်တဲ့ သီလရှင်တွေလည်း ပါချင်ပါမှာပေါ့ ဟုတ်လား။

ခွဲဘုန်း

တစ်ချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက စကားပြောတဲ့အခါမှာ ခွဲခွဲနဲ့နဲ့လေးတွေ ပြောတတ်ကြတယ်။ မယ်တော်ကြီး၊ ခမည်းတော်ကြီးဆိုပြီး မိမိနဲ့ ဘာမှမတော်တဲ့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေကို အဲဒီလိုပြောတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေရှိတယ်။ အဲဒီလို ခွဲခွဲနဲ့ နဲ့ပြောလို့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေက ပြန်လည်ပြီးတော့ လှူဒါန်းကြ၊ ဆည်းကပ်ကြလို့ ကြီးတဲ့ ဘုန်းကိုတော့ **ခွဲဘုန်း**။

စကားဘုန်း

နောက်တစ်ခါ **စကားဘုန်း**တဲ့။ တစ်ချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေနဲ့ တွေ့တဲ့အချိန်အခါမှာ စကားတွေ ပြောတတ်ကြတယ်။ ဘယ်လို ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေကို ဘယ်လိုပြောဆို ဆက်ဆံရင်တော့ ငှါကိုကြည်ညိုမှာပဲဆိုတဲ့ အထာတွေကို သိကြတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ အဲဒီလို စကားအပြောကောင်းလို့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေက ကြည်ညိုပြီးမှ လှူဒါန်းကြလို့ ရတဲ့ဘုန်းကိုတော့ **စကားဘုန်း**။

ခေတ်ဘုန်း

ခေတ်နဲ့အညီနေထိုင်တဲ့ ရဟန်းတွေ တစ်ချို့ရှိတယ်။ တစ်ချို့ နေကာမျက်မှန်လေးနဲ့၊ တစ်ချို့ ကိုယ်တိုင် ဆိုင်ကယ်မောင်းကြ၊ တစ်ချို့ကိုယ်တိုင်ကားမောင်းကြ၊ စီးပွားရေးလုပ်ကြ၊ ခေတ်ပေါ် ပစ္စည်းအဆန်းတွေ သုံးပြုကြ။ အဲ့ဒီလိုခေတ်နဲ့အညီနေတဲ့ ရဟန်း တော်တွေကို ခေတ်နဲ့အညီနေကြလို့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေ က အထင်ကြီးပြီးမှ ကြည်ညိုကြ၊ ဆည်းကပ်ကြ၊ လှူဒါန်းကြလို့ ရတဲ့ဘုန်းကိုတော့ **ခေတ်ဘုန်း**။

ခင်ဘုန်း

နောက်တစ်ခါ ခင်ဘုန်းဆိုတာကတော့ **“ခင်ရာခင်ရာ ဂစ္ဆတိ ဘဇတိတိ ခင်ဘုန်း”** ဒီလို ဝိဂြိုဟ်ဆိုရလိမ့်မယ်။ ခင်ရာ ခင်ရာကို သွားကြဆည်းကပ်ကြတယ်။ **“ခင်ရာ ခင်ရာ ဒါနံ ဒတွာ လာဘော”**တိ အတ္ထော။ ဒီလိုဖွင့်ရလိမ့်မယ်။ ခင်ရာခင်ရာကို လှူဒါန်းကြတယ်တဲ့။ ခင်ရာ ခင်ရာကို လှူဒါန်း ကြဆည်းကပ်ကြ လို့ရတဲ့ဘုန်းကိုတော့ **ခင်ဘုန်း**။

ဘေးတီးဘုန်း

နောက်တစ်ခါ ဘေးကလိုက်တီးတဲ့ဘုန်း။ တစ်ချို့ပုဂ္ဂိုလ် တွေက သီလမရှိဘဲနဲ့ ဒီဆရာတော်ကြီးက သီလရှိတယ်။ သမာဓိ မရှိဘဲနဲ့ သူတို့နဲ့ နီးစပ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက ဒီဆရာတော်ကြီးက သမာဓိရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ပဲစသည်ဖြင့် ဘေးပါတ်ဝန်းကျင်ကို ကြေ- ငြာ လိုက်တယ်။ ဘေးပါတ်ဝန်းကျင်ကို သီတင်းလွှင့်လိုက်တော့ ဘေးပါတ်ဝန်းကျင်က တကယ်ထင်ပြီးမှ ဆည်းကပ်ကြတယ်။ တကယ်ဟုတ်တာလည်း ရှိချင်ရှိမယ်။ တကယ်မဟုတ်ဘဲ -

အယောင်ဆောင်တွေလည်းရှိကောင်းရှိလိမ့်မယ်။

အဲဒီလို ဘေးကတီးလို့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေက လှူဒါန်းကြ
ဆည်းကပ်ကြလို့ကြီးတဲ့ ဘုန်းကိုတော့ **ဘေးတီးဘုန်း။**

ချောဘုန်း

ရုပ်ရည် ဥပဓိချောမောလို့ ရုပ်ရည်ဥပဓိကိုကြည့်ပြီးမှ
လှူဒါန်းကြ၊ ဆည်းကပ်ကြလို့ ကြီးတဲ့ဘုန်းကိုတော့ **ချောဘုန်း။**
ဒီနေရာမှာ ချောဘုန်းကိုထည့်ထားပေမယ့်၊ အဋ္ဌကထာကတော့
ဓမ္မိယလဒ္ဓတရားနှင့်လျော်ညီတဲ့ လာဘ်လာဘလို့ ခွင့်ပြုထားပါ
တယ်။

သံဘုန်း

အချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက အသံကောင်းတယ်။ အသံကောင်း
တဲ့ အခါကြတော့ အသံကိုကြည့်ညိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေက လှူဒါန်းကြ
ဆည်းကပ်ကြလို့ကြီးတဲ့ဘုန်းကိုတော့ **သံဘုန်း။**

ဟန်ဆောင်ဘုန်း

တစ်ချို့ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ သီလမရှိဘဲနဲ့ သီလရှိဟန်ဆောင်
ကြတယ်။ သမာဓိမရှိဘဲနဲ့ သမာဓိရှိဟန်ဆောင်ကြတယ်။ အရိယ
မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်တွေကို မရဘဲနဲ့ အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်
တွေကို ရဟန်ဆောင်ကြတယ်။ အရိယာမဟုတ်ဘဲနဲ့ အရိယာ
ဟန်ဆောင်ကြတယ်။ ရဟန္တာမဟုတ်ဘဲနဲ့ ရဟန္တာဟန်ဆောင်
ကြတယ်။ တစ်ချို့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေက လာဘ်လာဘတွေကို ရချင်လို့
အဲဒီလို ဟန်အမျိုးမျိုးဆောင်နေကြတယ်။ အဲဒီလိုဟန်အမျိုးမျိုး
ဆောင်နေကြတော့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေက တကယ်သီလ -

ရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ တကယ်သမာဓိရှိတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်၊ တကယ်အရိယာပုဂ္ဂိုလ်၊ တကယ် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ရယ်လို့ ထင်ပြီးမှ လှူဒါန်းကြ ဆည်းကပ် ကြတယ်။ အဲဒီလို လှူဒါန်းဆည်းကပ်ကြလို့ ကြီးတဲ့ ဘုန်းကိုတော့ **ဟန်ဆောင်ဘုန်း။**

စာဘုန်း

စာပေပရိယတ်တွေကို သင်ယူလို့ စာပေပရိယတ်တွေ ပြန်လည်ပြီးမှပိုချလို့ ကြီးတဲ့ဘုန်းကိုတော့ **စာဘုန်း။** (ပရိယတ္တိ အလုပ်ကိုလုပ်လို့ကြီးတဲ့ ဘုန်း။)

ကျင့်ဘုန်း

နောက်တစ်ခါ စာပေပရိယတ်တွေကို မိမိသင်ယူထား တဲ့အတိုင်း ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်ကြတယ်။ အဲဒီ လို သီလကျင့်စဉ်၊ သမာဓိကျင့်စဉ်၊ ပညာကျင့်စဉ်တွေကို စာပေ ပရိယတ်မှာ လာတဲ့အတိုင်း ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ် ကြတဲ့ အခါကျတော့ ဒါယကာ၊ ဒါယိကာမတွေကကြည်ညိုကြ တယ်။ လှူဒါန်းကြတယ်၊ ဆည်းကပ်ကြတယ်။ အဲဒီလို လှူဒါန်း ဆည်းကပ်ကြလို့ကြီးတဲ့ဘုန်းကိုတော့ **ကျင့်ဘုန်း။**

တရားဘုန်း

နောက်တစ်ခါ တရားဘုန်းဆိုတာကတော့ အဲဒီလို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်လိုက်တဲ့ အချိန်အခါကျ တော့၊ မိမိရဲ့ သန္တာန်မှာ သမာဓိတွေနဲ့ ပြည့်စုံလာမယ်။ ပညာ တွေနဲ့ ပြည့်စုံလာမယ်၊ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်တွေဆိုတဲ့ လောကုတ္တရာတရားထူး တရားမြတ်တွေကို ရလာလိမ့်မယ်။ အဲဒီ

လို ရလာတဲ့အခါ ကျတော့ အဲဒီလို တရားထူးတရားမြတ်တွေကို ကြည်ညိုပြီးတော့ လှူဒါန်းဆည်းကပ်ကြလို့ကြီးတဲ့ ဘုန်းကိုတော့ တရားဘုန်းတဲ့။

အဲဒီတော့..

“စာဘုန်း၊ ကျင့်ဘုန်း၊ တရားဘုန်းဟု...
ဘုန်းအမျိုးမျိုး နောက်သုံးမျိုးသာ
ပြစ်မှီးကင်းကွာ အားကိုးရာ၏။
ရှေ့မှာဘုန်းများ မကိုးစားရ၊
ဘုရားစက်ဆုပ် ကဲ့ရဲ့ရှုတ်ချ၊
ဝဋ်ဒုက္ခမှ လွတ်ရဖို့ရေး၊ မျှော်ထောက်တွေး၍
ဝေးဝေးရှောင် လေရာသတည်း...။”

ဆောင်ရမည့်ဘုန်း

အဲဒီမှာ ဘုန်းအမျိုးမျိုးရှိတာ ရှေ့က ပေးဘုန်း၊ ကျွေးဘုန်း စတဲ့ ဘုန်းအမျိုးမျိုးကိုတော့ တရားနဲ့မလျော်ညီလို့ ရှောင်ကြဉ်ပါ။ သံသရာဝဋ်ဆင်းရဲက လွတ်မြောက်ချင်ရင် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရချင်တယ်ဆိုရင် စာပေပရိယတ်တွေကို သင်ယူပို့ချခြင်းဆိုတဲ့ ပရိယတ္တိ ဂန္ထဓုရတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ပါ။ နောက်တစ်ခါ ပဋိပတ်အလုပ်ကို ကျင့်ကြံကျိုးကုတ်ပွားများအားထုတ်ခြင်း ဆိုတဲ့ ဝိပဿနာဓုရတာဝန်ကို ထမ်းဆောင်ပါ။ အဲဒီလို စာပေပရိယတ်ကို ပို့ချတယ်၊ သင်ယူတယ်။ စာပေမှာလာတဲ့အတိုင်း ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်ပွားများအားထုတ်တယ်။ အဲဒီလို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်လိုက်လို့ လောကုတ္တတရားတွေကို ရလာပြီ၊ အဲဒါကိုတော့ ပဋိဝေဓလို့ ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ အဲဒီလို ပရိယတ္တိ

အလုပ်၊ ပဋိပတ္တိအလုပ်၊ ပဋိဝေဓအလုပ်တွေကို ကျင့်ကြံကြီး
 ကုတ်ပွားများ အားထုတ်လို့ရတဲ့ ဘုန်းသုံးမျိုးကိုသာ မြတ်စွာ
 ဘုရားရှင်က ခွင့်ပြုတော်မူပါတယ်။ ကျန်တဲ့ဘုန်းတွေကတော့
 စက်ဆုပ်စရာဘုန်းတွေဖြစ်လို့ ရှောင်ကြဉ်ကြပါတဲ့။ မြတ်စွာဘုရား
 ရှင်က မိန့်သည့်အတိုင်း ဒီလင်္ကာလေးကို ဆရာသမားများက
 စီကုံးထားကြတယ်။ ဒါမြတ်စွာဘုရားရှင်၏ အလိုတော်ကျ စီထား
 တဲ့ လင်္ကာလေးပဲ။

ဒီလိုဘုန်းအမျိုးမျိုးရှိတဲ့ နေရာမှာ မတရားသဖြင့်ရတဲ့
 လာဘ်လာဘမျိုးကို မပြောနဲ့၊ တရားသဖြင့်ရတဲ့ လာဘ်လာဘ
 တွေကို စက်ဆုပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေတောင်မှ လောကမှာရှိတယ်။
 ဘုန်းကံကြီးမားတယ်ဆိုတာ တကယ်တမ်းကြည့်လိုက်ရင် ဆွမ်း၊
 သင်္ကန်း၊ ကျောင်း၊ ဆေး ပစ္စည်းလေးပါး ပေါများတာကိုပဲ ဘုန်းကံ
 ကြီးမားတယ်လို့ ပြောကြတယ်။ အဲဒီတော့ ဆွမ်းတွေ ဘယ်
 လောက်ဘဲ များချင်များနေပါစေ တကယ်တမ်း ကိုယ်စားနိုင်တာ
 ကတော့ တစ်ထပ်စာလေးပါပဲ။ သင်္ကန်းတွေ ဘယ်လောက်ပဲ
 များများ၊ မိမိဝတ်နိုင်တာမှ တစ်စုံစာလေးပဲ။ ကျောင်းတွေ ဘယ်
 လောက်ပဲ များချင်များနေပါစေ၊ မိမိနေနိုင်တာမှ တစ်ကျောင်း
 စာလေးပဲ၊ တစ်နေရာစာလေးပဲ။

ဆရာတော်ကြီးများ ငြီးငွေ့တဲ့လာဘ်

ဒီတော့ တရားနှင့်မလျော်ညီတဲ့ လာဘ်လာဘတွေရ
 အောင်လုပ်ဖို့ လိုသေးလား?။ မလိုတော့ဘူး။ ဒါကြောင့် တစ်ချို့
 ဆရာတော်ကြီးတွေက တရားနှင့်မလျော်ညီတဲ့ လာဘ်လာဘကို
 ရှောင်ရုံ တင်မကဘူး။ ပရိယတ်အလုပ်၊ ပဋိပတ်အလုပ်၊ ပဋိဝေဓ

ဆိုတဲ့ အလုပ်တွေကို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်နေလို့ တရားနှင့်လျော်ညီတဲ့ လာဘ်လာဘတွေကို ရရင်တောင်မှ ငြီးငွေ့တော်မူကြတယ်။ စိတ်ပျက်တော်မူကြတယ်။

ဦးဇင်းတို့ ကျေးဇူးတော်ရှင် ဖားအောက်တောရဆရာတော် ဘုရားကြီး ၂၀၁၀ - ခုနှစ်၊ ခြောက်လ တရားစခန်းတုန်းက ရဟန်းတော်များကို မိန့်ကြားဖူးတယ် “အရှင်ဘုရားတို့ အခုတပည့်တော်ကို ကြည့်ကြပေတော့ အရှင်ဘုရားတို့ ဘုန်းကြီးချင်ကြသေးလား” တဲ့။ “အရှင်ဘုရားတို့ ဆရာတော်ကြီး ဖြစ်ချင်ကြသေးသလား?၊ တပည့်တော်ကိုသာ ကြည့်ကြပေတော့၊ တပည့်တော်အခု အချိန်အထိ မနားရသေးဘူး” ဆိုပြီး အဲဒီလို ငြီးငြူတော်မူတယ်။

ဒီလိုပဲ ဦးဇင်းတို့ မင်းကွန်းတိပိဋကဓရဆရာတော်ဘုရားကြီးကို သွားပြီးတော့ သတိရတယ်။ **မင်းကွန်းတိပိဋကဓရဆရာတော်ဘုရားကြီး**က သူကတိပိဋကဓရဆိုတော့ တိပိဋကဓရဖြစ်စအချိန်မှာ တိပိဋကဓရကလည်း မြန်မာနိုင်ငံမှာက မပေါ်ဖူးသေးဘူး။ သူပထမဦးဆုံးပေါ်လိုက်တော့ မြို့အသီးသီး ရပ်အသီးသီးက ပူဇော်ကြတယ်။ ပူဇော်ပွဲတွေ ဟိုကကျင်းပ ဒီကကျင်းပနဲ့ သူ့ခမျာ သွားလိုက်ရတာ နားရတယ်လို့မရှိဘူး။ နားရတယ်မရှိတော့ ငြီးငွေ့တော်မူ၊ ငြီးငြူတော်မူတယ်။ သူငြီးငြူတဲ့ လင်္ကာလေး တစ်ပုဒ်ကို စပ်ဆိုထားခဲ့တယ်။ ဦးဇင်းရွတ်ဆိုပြမယ် - -

**“တိပိဋကဓရဖြစ်ရတဲ့အာနိသင်၊
ဒီကိုယ်တော် ဖတ်ဖတ်မော ပေါ့ကွယ်၊ ပြောမပြချင်။
ကိုယ့်ကျောင်းနဲ့ကိုယ့်ရပ်တွင် နေချင်လျက် မနေရ၊
ပူအအေး ယုတ်ထွေးကာ ဒဏ်ခံလို့
စုန်အဆန်မြန်းရတဲ့ ခရီးမှာကွယ် ကြီးတဲ့ဒုက္ခ၊
မငြင်းနဲ့ မတတ်သာ၊**

**နိုင်ငံတော် သာသနာရေးပေမို့ကွယ် ပြေးမလွတ်ပါ။
 သူတကာချမ်းသာဟု ထင်မြင်ကြ၊
 သို့ကတဲ စိတ်ထဲမှာ သံဝေယူလို့၊
 ကံမွေဟူ ဤအဖြစ်ကိုကွယ်၊ နှစ်လို့ခံရ။ ။”**

အဲဒီလို ငြီးငြူတော်မူပါတယ်။

ဆန့်ကျင်ဘက် အကျင့်နှစ်ပါး

ဒါကြောင့်မို့ နိဗ္ဗာန်ရကြောင်းအကျင့်နှင့် လာဘ်ရကြောင်းအကျင့်ဆိုတာ ဆန့်ကျင်ဘက် အကျင့်နှစ်ပါးဖြစ်တယ်။ လာဘ်ရကြောင်းအကျင့်ကို တရားနှင့်လျော်ညီတဲ့ လာဘ်လာဘတွေကိုထားလိုက်ပါတော့။ တရားနှင့်မလျော်ညီတဲ့ လာဘ်လာဘရကြောင်း အကျင့်တွေကို မကျင့်ကြနဲ့။ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကိုကျင့်ကြ၊ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ ချမ်းသာသူခကို ရချင်တယ်ဆိုရင် -

**နိဗ္ဗာန်ဂါမိနိပဋိပဒံ ပူရေန္တေန ပန ဘိက္ခုနာ ကာယဝင်္ကာဒိနိ
 ပဟာတဗ္ဗာနိ။ (ဓမ္မ၊အဋ္ဌ၊၁။၃၄၄)**

အဲဒီတော့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကို ကျင့်တော့ မယ်ဆိုရင် မရိုးသားတဲ့ ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာ၊ ကောက်တဲ့ ကိုယ်အမူအရာ နှုတ်အမူအရာတွေကို ပယ်စွန့်ရတော့မယ်။

အကန်းပမာ တူအောင်ကျင့်

အနန္တေနဝ အန္တေန ဝိယ။ (ဓမ္မ၊အဋ္ဌ၊၁။၃၄၄)

မျက်စိမကန်းသော်လည်းဘဲ ကန်းသလို ကျင့်သုံးနေထိုင်ပါ။ တရားမွေကို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်ပွားများ အားထုတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဒါအရေးကြီးတဲ့အချက်ပဲ။ မျက်စိမကန်းသော်လည်း

ဘဲ ကန်းသလိုကျင့်သုံးနေထိုင်ပြီးမှ မိမိရဲ့တရားဓမ္မ မိမိရှုပွားနေ တဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံထဲမှာ မိမိရဲ့ ဘာဝနာစိတ်ကို သွတ်သွင်းပြီးမှ ထားကြရမယ်တဲ့။ ဟုတ်ပြီနော်။

စိတ္တဂုတ္တမထေရ်မြတ်

ဒီမှာ မျက်စိမကန်းသော်လည်း ကန်းသလို ကျင့်သုံးနေ ထိုင်တာနဲ့ ပတ်သက်ပြီးဝိသုဒ္ဓိမဂ်အဋ္ဌကထာ၊ ပထမတွဲ၊ စာမျက် နှာ - (၃၆)၊ (၃၇)မှာ လာရှိတဲ့ ကုရဏ္ဏကလိဏ်ဂူကြီးမှာ သီတင်း သုံးနေထိုင်ခဲ့တဲ့ စိတ္တဂုတ္တမထေရ်မြတ် အကြောင်းလေးကို ပြော ပြချင်ပါတယ်။

အဲဒီ စိတ္တဂုတ္တမထေရ် နေထိုင်သီတင်းသုံးနေတဲ့ ကုရဏ္ဏ ကလိဏ်ဂူကြီးရဲ့ နံရံတွေမှာ ဘုရားရှင် ခုနစ်ဆူတို့ရဲ့ တောထွက် ခန်း ပန်းချီတွေကို လှလှပပ ရေးဆွဲထားပါတယ်။ တစ်နေ့မှာ တစ်ခြားအရပ်မှ ရဟန်းတော်များ အဲဒီ ကုရဏ္ဏက လိဏ်ဂူကြီး ဆီကို ရောက်ရှိလာကြပါတယ်။ လိဏ်ဂူနံရံတွေမှာ ရေးဆွဲထား တဲ့ ဘုရားရှင် ခုနစ်ဆူတို့ရဲ့ တောထွက်ခန်း ပန်းချီရုပ်တွေကို အဲဒီ အာဂန္တု ရဟန်းတော်တွေ မြင်တဲ့အခါ သူတို့ ဘာပြောလဲ?။ **“မနောရမံ ဘန္တေ စိတ္တကမ္မံ”** “အရှင်ဘုရား ဒီလိဏ်ဂူနံရံတွေမှာ ရေးဆွဲထားတဲ့ ပန်းချီရုပ်တွေက သိပ်လှပတာပဲ ဘုရား” တဲ့။

အဲဒီတော့ စိတ္တဂုတ္တမထေရ်က ဘာပြန်ပြောသလဲ?။

အတိရေကသဋ္ဌိ မေ အာဂုသော ဝဿာနိ လေဇကေ ဝသန္တဿ စိတ္တကမ္မံ အတ္တိတိပိ န ဇာနာမိ၊ အဇ္ဇ ဒါနိ စက္ခုမန္တေ နိဿာယ ဉာတံ။(ဝိသုဒ္ဓိ၊၁၊၃၇)

အဓိပ္ပါယ်က ဘာပြောလဲ?။ “ငါ့ရှင်တို့ တပည့်တော် ဒီလိဏ်ဂူမှာ အနှစ်(၆၀)ကျော် နေလာခဲ့သော်လည်းပဲ နံရံမှာ

ပန်းချီဆေးရုပ်တွေ ရှိနေတယ်လို့ မသိခဲ့ဘူး။ ဒီနေ့တော့ မျက်စိကောင်းတဲ့ အရှင်ဘုရားတို့ကို အမှီပြုပြီး သိခဲ့ရပြီ” တဲ့။ ဒီစိတ္တဂုတ္တမထေရ်ဟာ ဒီလိုဏ်ဂူမှာ နေနေတဲ့ အနှစ်(၆၀)ကျော် ကာလပတ်လုံး လိုဏ်ဂူရဲ့နံရံတွေကို တစ်ခါမှ မော့မကြည့်ဖူးဘူးတဲ့။

လိုဏ်ဂူရဲ့ အပေါက်ဝနားမှာလည်း ကံ့ကော်ပင်ကြီး တစ်ပင်ရှိတယ်။ သူဟာ ဒီကံ့ကော်ပင်ကိုလည်း တစ်ခါမှ မော့မကြည့်ဖူးဘူး တဲ့။ နှစ်စဉ် ကံ့ကော်ပန်းပွင့်ချိန်ရောက်လို့ ကံ့ကော်ဝတ်ဆံတွေ ကြွေကျ မြေခတဲ့ အချိန်ကျမှ မြေပေါ်မှာ ကြွေကျနေတဲ့ ပန်းဝတ်ဆံတွေကို မြင်ပြီး “အော် ဒီအချိန်က ကံ့ကော်ပန်း ပွင့်တဲ့ အချိန်ပါလား” လို့ သိတယ် တဲ့။

ချီးကျူးစရာမကောင်းဘူးလား ဒကာကြီးတွေ..။ ကောင်းပါတယ်။ အဲဒီ မထေရ်ရဲ့ ဂုဏ်သိတင်းကို မင်းကကြားတော့ ဖူးမြင်ချင်လို့ သုံးကြိမ်တိုင်တိုင် ပင့်ခိုင်းသော်လည်း မကြွလာခဲ့ဘူး။ ဒီတော့မင်းကမထေရ်ကြွလာအောင် ဘယ်လိုလုပ်သလဲ?။ “မထေရ်ကြွမလာပါက ဒီရွာထဲမှာရှိတဲ့ ကလေးငယ်များကို မိခင်များက နို့မတိုက်ရ” ဆိုတဲ့ အမိန့်ကို ထုတ်ထားလိုက်တယ်။ ဒီသိတင်းကို မထေရ်ကြားတော့ ကလေးငယ်တွေကို သနားတဲ့အတွက် အဲဒီမင်းရှိတဲ့ ရွာကြီးကို ကြွလာခဲ့ပါတယ်။

မင်းကြီးက မထေရ်ကို နန်းတော်ထဲပင့်ပြီး မိဖုရားကြီးနဲ့တကွ ရှိခိုးပါတယ်။ မင်းကြီး ရှိခိုးတဲ့ အခါမှာပဲ ဖြစ်စေ၊ မိဖုရားကြီးရှိခိုးတဲ့အခါမှာပဲဖြစ်စေ မထေရ်မြတ်က ဘယ်လိုဆုပေးလဲ?။

“သုခိ ဟောတု မဟာရာဇ” “မင်းကြီးချမ်းသာပါစေ” လို့ပဲ ဆုပေးတယ်။ ခုနှစ်ရက်ကြာအောင် ဒီမဟာဂါမဆိုတဲ့ မင်းကြီးရှိတဲ့ အရပ်မှာနေပြီး ဒီလိုပဲ ဆုပေးလေ့ရှိပါတယ် တဲ့။

အဲဒီတော့ တစ်ခြားရဟန်းတော်တွေက “အရှင်ဘုရား မင်းကြီးက ရှိခိုးသည် ဖြစ်စေ၊ မိဖုရားကြီးက ရှိခိုးသည် ဖြစ်စေ၊ ဘာဖြစ်လို့ သုခီ ဟောတု မဟာရာဇ - မင်းကြီးချမ်းသာပါစေ” လို့ ဆုပေးရပါသလဲ ဘုရား” လို့ မေးတော့၊ မထေရ်က ဘယ်လိုဖြေ လဲ?။

နာဟံ အာဂုသော ရာဇာတိ ဝါ ဒေဝီတိ ဝါ ဝဝတ္ထာနံ ကရောမိ။
(ဝိသုဒ္ဓိ၊ ၁။ ၃၇)

“ငါ့ရှင်တို့ မင်းကြီးဟူ၍သော်လည်းကောင်း မိဖုရားကြီး ဟူ၍သော်လည်းကောင်းခွဲခြားမှုမပြုဘူ” လို့ဖြေတယ်။ ဒီအဓိပ္ပါယ် က ဘာလဲဆိုရင် သူ့ကို ရှိခိုးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မကြည့်ပဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို နှလုံးသွင်းပြီး စက္ခုန္ဓြေကို ထိန်းသိမ်းနေတဲ့အတွက် မင်းကြီးဟူ၍ သော် လည်းကောင်း မိဖုရားကြီးဟူ၍သော် လည်းကောင်း သူခွဲ ခြားမသိတော့ဘူးလို့ ဆိုလိုပါတယ်။ မထေရ်မြတ်ဟာ (၇)ရက်မျှ သာ အဲဒီ ရွာမှာနေပြီး ကုရဏ္ဏကလိုဏ်ဂူကြီးကို ပြန်သွားပြီး တရားအားထုတ်လိုက်တာ မကြာခင်ပဲ ရဟန္တာ ဖြစ်သွားပါတယ်။ ကဲ.. စိတ္တဂုတ္တမထေရ်မြတ်ရဲ့ မျက်စိမကန်းသော်လည်း ကန်း သလိုနေပြီး တရားဓမ္မကို ကျင့်ကြံပွားများ အားထုတ်မှုဟာ ချီး ကျူးစရာမကောင်းဘူးလား?။ ကောင်းပါတယ်။

ဦးဇင်းတို့ စာပေမှာရှိတယ်။ “**စက္ခု ရူပေန သံဝါသေ ရာဂပုတ္တံ ဝိဇာယတိ**” တဲ့။ စက္ခုန္ဓြေကို မစောင့်ထိန်းဘူးဆိုရင် စက္ခု ရူပေန သံဝါသေ = စက္ခုပသာဒနှင့် ရူပါရုံ ပေါင်းဆုံမိပြီဆိုရင် အဲဒီ ရူပါရုံကလည်းပဲ ဣဋ္ဌာရုံ မိမိလိုလား နှစ်သက်တဲ့အာရုံဖြစ်ခဲ့ ရင် မိမိရဲ့ နှလုံးသွင်းကလည်း အယောနိ သောမနသိကာရ = မလျော်တဲ့ နှလုံးသွင်းမှုမျိုးဖြစ်ခဲ့ရင်၊ ရာဂပုတ္တံ ဝိဇာယတိ = ရာဂ ဆိုတဲ့ သားလေးကို မွေးဖွားလာစေတော့တာပဲတဲ့။ ရာဂတွေ

ဖြစ်လာလိမ့်မယ်။ နောက်တစ်ခါ **“စက္ခု ရူပေန သံဝါသေ ဒေါသ ပုတ္တံ ဝိဇာယတိ”** စက္ခုပသာဒနှင့် ရူပါရုံပေါင်းဆုံ မိမယ်ဆိုရင် အဲဒီ ရူပါရုံကလည်းဘဲ အနိဋ္ဌာရုံ မိမိမလိုလား မနှစ်သက်တဲ့ အာရုံဖြစ်ခဲ့မယ် မိမိရဲ့နလုံးသွင်းကလည်း မှားယွင်းနေတဲ့ အယောနိသော မနသိကာရ ဖြစ်ခဲ့ရင် “ဒေါသပုတ္တံ ဝိဇာယတိ” ဒေါသဆိုတဲ့ သားလေးကို မွေးဖွားလာ စေတော့တာပဲတဲ့။ ဒါဆိုရင် အဲဒီလို ဒေါသဆိုတဲ့ သားလေးကိုလည်း မမွေးဖွားလာအောင်၊ ရာဂဆိုတဲ့ သားလေးကိုလည်း မမွေးဖွားလာအောင် စက္ခုန္ဓြေ့ စောင့်စည်းပါ။ မျက်စိမကန်းသော်လည်း ကန်းသလိုနဲ့ မိမိ တရားဘာဝနာထဲမှာ မိမိရဲ့ဘာဝနာစိတ်ကို သွတ်သွင်းပြီးမှ ထားပါတဲ့။ အဲ့ဒါဆိုရင် ရာဂဆိုတဲ့တရားတွေလည်း ဖြစ်မလာတော့ဘူး။ ဒေါသဆိုတဲ့ တရားတွေလည်း ဖြစ်မလာတော့ဘူး။

အဲဒီတော့ မိမိတို့ ရာဂ၊ ဒေါသ၊ မောဟတွေ မဖြစ်အောင် ကျင့်ကြရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဖြစ်တဲ့အတွက် ရာဂမဖြစ်အောင် ကျင့်ကြရမယ်။ ဒေါသမဖြစ်အောင် ကျင့်ကြရမယ်။ ရာဂဆိုတဲ့ အစွန်းဘက်ကိုလည်း ရောက်မသွားအောင်၊ ဒေါသဆိုတဲ့ အစွန်းဘက်ကိုလည်း ရောက်မသွားအောင် အလယ်အလတ်မှာ မိမိရဲ့ စိတ်ကလေးတည်ငြိမ်နေနိုင်အောင် ကြိုးစားကြရမယ်။ အဲဒီလို ကြိုးစားမှ သာလျှင် တရားဓမ္မနှင့် ကိုက်ညီတယ်။ ရာဂဆိုတဲ့ အစွန်း ဒေါသဆိုတဲ့အစွန်း အဲဒီ အစွန်းနှစ်ဖက်ရောက်မသွားဘဲ အလယ်အလတ်မှာနေတဲ့သဘောလေးကို ဥပေက္ခာလို့ခေါ်တယ်။ ဥပေက္ခာဆိုတဲ့ သဘောလေးဟာ လောကအမြင်နဲ့ကြည့်မယ်ဆိုရင် စိမ်းကား တယ်လို့ထင်ရတယ်။ ဒါပေမယ့် တရား ဓမ္မကျင့်ကြံ ကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်ကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ၊ နိဗ္ဗာန်ကို လိုလားကြတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဟာ အဲဒီလို သဘောတရားအတိုင်း ကျင့်ကြံ

ကြီးကုတ် ပွားများအားထုတ်ကြရမယ်။ ဥပေက္ခာဆိုတာ ပါရမီ ဆယ်ပါးထဲမှာ အဆင့်အမြင့်ဆုံး ပါရမီဖြစ်ပါတယ်။ **“ပရမာန် ဘာဝေါ ပါရမီ”** တဲ့။ မြင့်မြတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်ချင်ရင် ဒီအကျင့်တွေ ကို ကျင့်သုံး နေထိုင်ကြရမယ်။ **“ပရမာန် ကမ္မံ ပါရမီ”** ဒီအကျင့် တွေကို မြင့်မြတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေသာ ကျင့်သုံးနိုင်ကြတယ်။ မမြင့် မြတ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ယုတ်ညံ့တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေဆိုရင် မကျင့်သုံးနိုင် ကြဘူး။ အဲဒီလို မကျင့်သုံးနိုင်ကြတဲ့အတွက် စက္ခုန္ဓြေကို စောင့် စည်းမှုမရှိဘူး။ မျက်စိကို ဖွင့်ထားကြတာ။ မျက်စိကို ဖွင့်ထား လိုက်ရင် မျက်စိဆိုတဲ့ ဒွါရပေါက်ကနေပြီး ရာဂဆိုတဲ့ တရားတွေ လည်း ဝင်လာကြလိမ့်မယ်။ ဒေါသဆိုတဲ့ တရားတွေလည်း ဝင် လာလိမ့်မယ်။ အဲဒီလိုဝင်လာရင် အဲ့ဒါတွေက နိပ်စက်နေတာ နဲ့ မိမိတို့လိုလားတောင်းတတဲ့ တရားဓမ္မတွေ မရနိုင်ကြတော့ ဘူး။ ဒါကြောင့် **“အနန္တေနော အန္တေန ဝိယ”** မျက်စိမကန်းသော် လည်းဘဲ ကန်းသလိုနေပါ။

အပင်းပမာ တူအောင်ကျင့်

နောက်တစ်ခါ **“အဗမိရေနော ဗမိရေန ဝိယ”** နားမပင်း သော်လည်းဘဲ နားပင်းသလိုနေပါ။ ရှေးက ဦးရင်းတို့ကြားဖူးတဲ့ ဆရာတော်ကြီးတစ်ပါးရှိတယ်။ စစ်ကိုင်းမှာ။ အဲဒီလို တရားဓမ္မ ကို ကျင့်ကြံကြီးကုတ် ပွားများအား ထုတ်နေတဲ့ ဆရာတော် ကြီး၊ ဦးရင်းတို့ရဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့ လွတ်လပ်ရေးရဖို့ တိုက်ပွဲဝင်နေတဲ့ ခေတ်ပေါ့။ ဇူလိုင်လ(၁၉)ရက်နေ့မှာ ဗိုလ်ချုပ် အောင်ဆန်းနှင့်တကွ အာဇာနည်ခေါင်းဆောင်တွေကို ဂဠုန်ဦး- စောအဖွဲ့က သေနတ်နှင့်ပစ်သတ်လိုက်လို့ အားလုံးကျဆုံးသွား ကြပြီ။ အဲဒီလို ကျဆုံးသွားတဲ့အခါ အဲဒီဆရာတော်နားမှာ ဆည်း

ကပ်နေတဲ့ကပ္ပိယကြီးက ဆရာတော်ကြီးကို “ဆရာတော်ဘုရား ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းတို့တော့ ဒီနေ့ကျဆုံး သွားပါပြီဘုရား” လို့ လျှောက်တယ်။ လျှောက်တဲ့အခါကြာတော့ အဲဒီ ဆရာတော်ကြီး က “ဗိုလ်ချုပ်အောင်ဆန်းဆိုတာ ဘယ်သူလဲ” တဲ့။ ဒကာကြီး တွေ တရားဓမ္မ ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်ပွားများ အားထုတ်တဲ့သူဆို တာ အဲဒီလို မျက်စိပိတ်၊ နားပိတ်ပြီးနေဖို့ မကောင်းဘူးလား?။ ကောင်းတယ်နော်။ ဒီလောက်နာမည်ကြီးနေတဲ့ ဗိုလ်ချုပ်အောင် ဆန်းလို ပုဂ္ဂိုလ်ကိုတောင်မှ အဲဒီဆရာတော်ကြီးသိရဲ့လား?။ မသိ ဘူး။ မိမိကျင့်သုံးနေတဲ့ တရားထဲမှာပဲ မိမိဘာဝနာစိတ်ကို သွတ် သွင်းပြီးမှထားတဲ့ ဆရာတော်ကြီး ကြည်ညိုစရာကောင်းလိုက် တာ နော်။

အ, အပမာတူအောင်ကျင့်

နောက်တစ်ခါ “**အမူဝေနေဝ မူဝေန ဝိယ**” မဆွံ့အ သော် လည်းဘဲ ဆွံ့အသလို ကျင့်သုံးနေထိုင်ရမယ်တဲ့။ ဆွံ့အသလို ကျင့်သုံးပြီးမှ မိမိရဲ့ ဘာဝနာစိတ်ကို မိမိရဲ့ ကမ္မဋ္ဌာန်း အာရုံထဲမှာ သွတ်သွင်းပြီးတော့ ထားတတ်ရမယ်။ ပါးစပ်ကို ပိတ်ထားရမယ်၊ ပါးစပ်ကိုပိတ်ထားပြီးမှ မိမိရဲ့ ရှုပွားဆဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံထဲမှာ မိမိရဲ့ ဘာဝနာစိတ်ကို သွတ်သွင်းပြီးထားရမယ်။ ဒါနိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်တစ်မျိုးတဲ့။

ဂင်္ဂါတီရိယမထေရ်

ဦးဇင်းဒီနေရာမှာလည်း ပြောပြချင်ပါသေးတယ်။ **ဂင်္ဂါ- တီရိယမထေရ်**ဆိုတာ မြတ်စွာဘုရားရှင်လက်ထက်တော်က ရှိခဲ့ တယ်။ ဂင်္ဂါတီရိယမထေရ်ရဲ့ ဇာတ်ကြောင်းလေးက အလွန်စိတ်

ဝင်စားဖို့ကောင်းပါတယ်။ ဂင်္ဂါတီရိယမထေရ်ဆိုတာ သူလူဖြစ်စဉ် အခါက အမေရယ် သူ့ရဲ့နမရယ် ငယ်စဉ်ထဲက အကြောင်းအမျိုးမျိုးကြောင့် ကွဲသွားကြတယ်။ ကွဲသွားကြတော့ တစ်ယောက်နှင့် တစ်ယောက် မမှတ်မိတော့ ဂင်္ဂါတီရိယမထေရ်အလောင်း သူငယ်က အရွယ်ရောက်လာတော့ တစ်ချိန်မှာ သူ့ရဲ့အမေကိုပဲ မယားကြီး အဖြစ်နဲ့ ယူမိလျက် သားဖြစ်နေတယ်။ နောက်သူ့ရဲ့နမကိုလည်း မယားငယ်အဖြစ်နဲ့ ယူမိလျက် သား ဖြစ်နေတယ်။ အဲဒီတော့ အမေကိုတော့ မယားကြီး၊ နမကိုတော့ မယားငယ်အဖြစ် ပုံစံနှင့် ပေါင်းသင်းပြီးတော့နေကြတယ်။ တစ်နေ့မှာ အဲဒီဇာတ်ကြောင်းကို သူတို့သုံးယောက်လုံး သိသွားကြတယ်။ သိသွားကြတဲ့အခါ ကျတော့ အကြီးအကျယ် သံဝေဂ ရသွားကြတယ်။ သုံးယောက်လုံး သံဝေဂရကြတော့ အမေနဲ့ သမီးဖြစ်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်က ဘိက္ခုနီမကျောင်းသွားပြီး တရားဓမ္မတွေ ကျင့်ကြံပွားများ အားထုတ်လိုက်တာ နောက်ဆုံး ရဟန္တာထေရီမကြီးတွေ ဖြစ်သွားတယ်။ သားဖြစ်သူလည်း ရဟန်းပြုတယ်။ ဂင်္ဂါတီရိယမထေရ်တဲ့။ သူလည်း သံဝေဂတွေ အကြီးအကျယ်ရပြီးမှ တရားဓမ္မကို အားထုတ်မယ် ဆိုပြီးတော့ ဂင်္ဂါမြစ်ကမ်းမှာ ထန်းလက်တဲလေးထိုးပြီးနေတာ၊ အဲဒီမှာ သူ့ရဲ့အဓိဋ္ဌာန်လေးက ဘယ်လိုလဲဆိုရင် -

အရဟတ္တံ အပ္ပတွာ န ကေနစိ သလ္လပိဿာမိ။

(ထေရ၊ အဋ္ဌ၊ ၁။ ၃၁၅)

“ရဟန္တာမဖြစ်သေးသမျှ ငါ ဘယ်သူနဲ့မှ စကားမပြောတော့ဘူး” တဲ့။ မကောင်းဘူးလား ယောဂီတွေ၊ တရားဓမ္မကို ကျင့်ကြံကြိုး ကုတ်ပွားများအားထုတ်ကြတယ်ဆိုရင် “နိဗ္ဗာန်မရသမျှ ငါ ဘယ်သူမှ စကားမပြောတော့ဘူး” ဒီလိုအဓိဋ္ဌာန်ထားရင် မကောင်းဘူးလား?။ ကိုယ့်ဟာကိုလည်း ပြန်ပြီး ဟောပြီးသား

ဖြစ်အောင် လုပ်ရတာနော်။ ဒီမထေရ်က “ငါ ရဟန္တာမဖြစ်သေး သမျှ ဘယ်သူနဲ့မှ စကားမပြောတော့ဘူး” အဲဒီလိုအဓိဋ္ဌာန် ထား တယ်။ အဓိဋ္ဌာန်ထားပြီးတော့ သူဟာ နေ့စဉ်နှင့်အမျှ ဆွမ်းခံ ရွာထဲ ကိုကြွတယ်။ တစ်နှစ်လုံးလုံး သူ စကားမပြောဘူး။ ဒီလိုနဲ့ ဒုတိယ နှစ်ဝက်ရောက်လာတယ်။ အဲဒီအချိန်မှာ သူ့ကို ဆွမ်းအမြဲ လောင်း နေတဲ့ အမျိုးသမီးတစ်ယောက်က “ဒီကိုယ်တော် ဆွံ့များ ဆွံ့အနေ သလား မသိဘူး” ဆိုပြီးတော့၊ သူမဟာ တစ်နေ့တော့ သပိတ်ထဲ ကို နွားနို့တွေ အပြည့်လောင်းထည့်တယ်။ လှုံ့နေတာကို သူက မရပ်ဘူး ဆက်လောင်းတယ်။ ဆက်လောင်းနေတာ့ မထေရ်က လည်း စကားမပြောဘူးလို့ အဓိဋ္ဌာန်ထားတော့ လက်နဲ့ ကာပြ တယ်။ လက်နဲ့ကာပြလည်း မရဘူး၊ ဒကာမကစမ်းတာ။ လက်နဲ့ ကာပြလည်းမရဘူး နောက်ဆုံးပြောရတော့တယ်။ **“အလံဘဂိနီ”** နှမတော်လောက်ပြီ။ နှမတော်လောက်ပြီ ဒီမှာပြည့်လှုံ့နေပြီ။ အဲဒီလို ပြောလိုက်တဲ့အခါကျမှ ဆွမ်းလောင်းတဲ့အမျိုးသမီးက “အော်မထေရ်က ဆွံ့အ တာမှ မဟုတ်ဘဲကိုး” လို့ သဘောပေါက် သွားတယ်။ အဲဒီမှာ ရပ်သွား တယ်။ ဒီမထေရ်က သုံးနှစ်အတွင်း မှာဒီစကားလေးတစ်ခွန်းပဲ ပြောမိတယ်တဲ့။ **“အလံဘဂိနီ”** တော် လောက်ပြီ နှမ” ဒီစကား တစ်ခွန်းပဲ ပြောမိတယ်။ နောက်သုံး နှစ်မြောက်တော့ သူက ရဟန္တာဖြစ်သွားတယ်။

အဲဒီတော့ရှေးတုန်းကနောင်တော်မထေရ်မြတ်ကြီးတွေ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို ကျင့်သုံးသွားတာ နည်းယူဖို့ မကောင်းဘူးလား?။ ကောင်းပါတယ်။ မိမိတို့က ဒီဌာနကိုလာ တာ နိဗ္ဗာန်ဆိုတဲ့ချမ်းသာကို ရှာဖို့အတွက်လာပါတယ် ဆိုရင် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်းတွေကို ကျင့်သုံးကြဖို့ မလို အပ်ဘူးလား?။ (လိုအပ်ပါတယ် ဘုရား...)

မာယာသာဓဋ္ဌယျ

နောက်တစ်ခါ **“အသဋ္ဌေန အမာယေန ဘဝိတုံ ဝဋ္ဋတိ”**။

မာယာသာဓဋ္ဌယျ အက္ခေဒ္ဒအကောက်တွေ မများရဘူး။ မိမိမှာ ထင်ရှားရှိတဲ့ အပြစ်တွေကို ဖုံးလွှမ်းထားတာကိုတော့ ဘာလို့ ခေါ်လည်း **“မာယာ”**။ မိမိမှာ ထင်ရှားမရှိတဲ့ ဂုဏ်တွေကို ထုတ်ဖော် ကြွားဝါတာကိုတော့ ဘာလို့ခေါ်လဲ။ “သာဓဋ္ဌယျ” တဲ့။ အဲဒီတော့ နိဗ္ဗာန်လိုလားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ **မာယာသာဓဋ္ဌယျ** အက္ခေဒ္ဒအကောက် တွေ ကင်းရမယ်တဲ့။ ဒါနိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း ကျင့်တဲ့ပုဂ္ဂိုလ်တွေ လိုက်နာရမယ့် အချက်တွေပဲ။ ကျေးဇူးတော်ရှင် ဖားအောက်- တောရ ဆရာတောဘုရားကြီးကလည်း မကြာခဏမိန့်ပါတယ်။ မျက်စိပိတ်၊ နားပိတ်၊ ပါးစပ်ပိတ်နေပါဆိုတာ “မဆွံ့အသော်လည်း ဆွံ့အသလိုကျင့်သုံး နေထိုင်ပါ” ဒီစကားလေးကို မှီပြီးမှ ပြောတာ ပဲ။

အဲ့ဒါဆိုရင် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို ကျင့်မယ့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ လာဘ်လာဘရကြောင်းအကျင့်ကို ပယ်စွန့်ရမယ်။ လာဘ်လာဘရကြောင်း အကျင့်ဆိုတာ မရိုးသားတဲ့ ကိုယ်အမူ အရာ၊ နှုတ်အမူအရာတွေကို မလုပ်ရဘူး။

နောက်တစ်ခါနိပါတ်(၁) **“အနန္တေန ဝိယ”**

မျက်စိမကန်းသော်လည်းဘဲ ကန်းသလို ကျင့်သုံးနေထိုင်ရမယ်။ နိပါတ်(၂) **“အဗမိရေန ဝိယ”** နားမကန်းသော်လည်း ဘဲ နားကန်းသလို ကျင့်သုံးနေထိုင်ရမယ်။ နိပါတ်(၃) **“အမူဂေန မူဂေန ဝိယ”** မဆွံ့အ သော်လည်းဘဲ၊ ဆွံ့အသလို ကျင့်သုံး နေထိုင်ရမယ်။ မျက်စိပိတ်၊ နားပိတ်၊ ပါးစပ်ပိတ်ပြီးမှ ကျင့်သုံး နေထိုင်ရမယ်။ နောက်တစ်ခါ နိပါတ်(၄)က **မာယာသာဓဋ္ဌယျ**

အကွေ့အကောက်တွေမရှိဘဲနဲ့ ရိုးသားဖြောင့်မတ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဖြစ်
ရမယ်တဲ့။ ဟုတ်ပြီနော်။ အဲဒီလို ကျင့်သုံးလိုက်နာမယ်ဆိုရင်
တော့ မိမိတို့ မျှော်လင့်တဲ့ တရားထူးတရားမြတ်များကို ရနိုင်
တယ်တဲ့။ ကဲ အဲ့ဒါကြောင့် ပရိသတ်တွေ ဆိုလိုက်ကြ စမ်းပါ။

“**မျက်စိမကန်း၊ မြင်နိုင်စွမ်းလည်း၊
မျက်ကန်းသောသူ၊ ပမာယူ၊ နည်းတူကျင့်ရမယ်။
နားပင်မကန်း၊ ကြားနိုင်စွမ်းလည်း၊
နားကန်းသောသူ၊ ပမာယူ၊ နည်းတူကျင့်ရမယ်။
ပါးစပ်နှုတ်ခမ်း၊ ပြောနိုင်စွမ်းလည်း၊
အ - နှမ်းသောသူ၊ ပမာယူ၊ နည်းတူကျင့်ရမယ်။”**

**ဝေမေတံ အဘိညာယ၊ ဘိက္ခု ဗုဒ္ဓဿ သာဝကော၊
သတ္တာရံ နာဘိနန္ဓေယျ၊ ဝိဝေကမနုပ္ပူဟယေ။ (ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၂၄)**

ဝေ = ဤသို့၊ **တံ** = ဤလာဘ်ရကြောင်းအကျင့်၊ နိဗ္ဗာန်
ရောက်ကြောင်းအကျင့်နှစ်ပါးကို၊ **အဘိညာယ** = ခွဲခြားသိမြင်
၍၊ **ဗုဒ္ဓဿ** = သစ္စာလေးပါး မြတ်တရားကို ပိုင်းခြားထင်ထင်
သိမြင်တော်မူသော မြတ်စွာဘုရား၏။ **သာဝကော** = တပည့်သား
သာဝကဖြစ်သော၊ **ဘိက္ခု** = ယောဂါဝစရ ရဟန်းတော်သည်၊
သတ္တာရံ = လာဘ်သပ်ပကာ ပူဇော်သတ္တာရတွေကို၊ **နာဘိနန္ဓေ-**
ယျ = စွဲလမ်းတပ်မက် မနှစ်သက်လေရာ။ **ဝိဝေကံ** = ကာယဝိ
ဝေက၊ စိတ္တဝိဝေက၊ ဥပမိဝိဝေကဆိုတဲ့ ဝိဝေက သုံးဖြာကို၊
အနုပ္ပူဟယေ = တစ်နေ့တစ်ခြား စည်ပင်များအောင် ကောင်းစွာ
မသွေ တိုးပွားစေလေရာ သတည်း...။

(သာဓု သာဓု သာဓု...)

အဲဒီတော့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို ကျင့်တော့ မယ့် ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ၊ မျက်စိမကန်းသော်လည်းဘဲ ကန်းသလို ကျင့်သုံးနေထိုင်ရမယ်။ နားမကန်းသော်လည်းဘဲ ကန်းသလို ကျင့်သုံးနေထိုင်ရမယ်။ ပါးစပ်နှုတ်ခမ်းက ပြောနိုင်သော်လည်းဘဲ စကားမပြောဘဲ ဆွံ့-အ သလိုနေပြီးမှ မိမိရှုပွားဆဲ ကမ္မဋ္ဌာန်းအာရုံထဲမှာ မိမိရဲ့ဘာဝနာစိတ်ကို သွတ်သွင်းပြီးမှ ကျင့်သုံးနေထိုင်ရမယ်။ မာယာသာဠေယျ အကွေ့အကောက်တွေမရှိရဘူးတဲ့။ အဲဒီလို ကျင့်သုံးနေထိုင်ဖို့အတွက်ဆိုရင် ဘာလုပ်ရမလဲဆိုရင်၊ **“ဝိဝေကမနုဗြူဟယေ”** ဝိဝေကသုံးပါးကို တစ်နေ့တစ်ခြား တိုးပွားအောင် ကြိုးစားရမယ်။

ဝိဝေကသုံးပါး

(၁) ကာယဝိဝေက

ကာယဝိဝေကောတိ ကာယဿ ဧကိဘာဝေါ၊ ကာယဝိဝေကော ဂဏသင်္ဂဏိကံ ဝိနောဒေတိ။ (ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁၊၃၄၅)

ကိုယ်အားဖြင့် အပေါင်းအဖော်တွေနဲ့ ကင်းဆိတ်ပြီးမှ တစ်ယောက်တည်းနေတာကို ကာယဝိဝေက။ အပေါင်းအဖော်တွေနဲ့ ကင်းဆိတ်ပြီးမှ တစ်ယောက်တည်း နေရမယ်။ ဦးရင်းတို့မှာ ဆိုရိုးလေးတစ်ခု ရှိတယ်။ တစ်ယောက်ဆိုရင် တရား၊ နှစ်ယောက်ဆိုရင် စကား၊ သုံးယောက်ဆိုရင် အလကား၊ လေးယောက်ဆိုရင်တော့?။ အဲ့ဒါ ဦးရင်းတစ်ပါးက မေးဖူးလို့ “လေးယောက်ဆိုရင်တော့ဘာလဲ” တဲ့။ လေးယောက်ဆိုရင်တော့ ဖွတ်ကျားတဲ့။ ဟုတ်လား။ အဲဒီလို ပြောရမှာဘဲ။ လေးယောက်ဆိုရင်တော့ ဘာမှအသုံးမကျတဲ့ ယောဂီဖြစ်သွားပြီ။ ဒါ့ကြောင့် မိမိတို့က တရားဓမ္မကို သင်ယူ ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်

ဖို့လာတယ်ဆိုရင်၊ ပထမဆုံး ကာယဝိဝေက အပေါင်းအဖော်တွေနဲ့ ကင်းဆိတ်ပြီးမှ တစ်ယောက်တည်းနေတတ်အောင် လေ့ကျင့်ရမယ်။ တစ်ယောက်တည်းနေနိုင်ရမယ်၊ အဲဒါကို **ကာယဝိဝေက** နှင့် ပြည့်စုံအောင် ကျင့်သုံးနေထိုင်တာလို့ ခေါ်တယ်။

(၂) စိတ္တဝိဝေက

ဒီတော့ ကာယဝိဝေက အပေါင်းအဖော်တွေနဲ့ ကင်းဆိတ်ပြီးမှ တစ်ယောက်တည်းနေပါတယ်တဲ့။ ဒါပေမယ့် ကာမဝိတက်တွေ ကာမဂုဏ်တွေနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ ကြံစည်စိတ်ကူးမှုတွေကို ကြံစည်နေမယ်။ ဗျာပါဒဝိတက်၊ ဝိဟိသာဝိတက် လို့ခေါ်တဲ့ ဟိုလူ့ မကျေနပ် ဒီလူ့မကျေနပ်တွေ ဖြစ်နေမယ်ဆို အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်မှာ ဝိဝေကနဲ့ ပြည့်စုံသလားဆိုရင်၊ မပြည့်စုံဘူး။ ဒါကြောင့် ကာယဝိဝေကနှင့် ပထမဦးစွာ ပြည့်စုံအောင်ကြိုးစားပြီးရင် နောက်ထပ်၊ စိတ္တဝိဝေကနှင့်ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ရမယ်။

စိတ္တဝိဝေ ကောတိ အဋ္ဌ သမာပတ္တိယော။(ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁၊၃၄၅)

စိတ္တဝိဝေကဆိုတာ သမာပတ် ရှစ်ပါးကိုခေါ်တယ်။

အဲဒီတော့ ကိုယ်အားဖြင့် အပေါင်းအဖော်တွေနဲ့ကင်းဆိတ်ပြီးမှ တစ်ယောက်တည်းနေပြီးပြီဆိုရင် မိမိရှုပွားဆဲ အာနာပါနတို့လို ကသိုဏ်းတို့လို ဘာဝနာအာရုံတွေကို ရှုပွားပြီး သမာပတ် ရှစ်ပါးရအောင် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်ရမယ်။ မိမိ ရရှိထားတဲ့ သမာပတ်တစ်ခုခုကို ဝင်စားပြီးမှ နေလိုက်မယ်ဆိုရင် အဲဒီပုဂ္ဂိုလ်သည် စိတ္တဝိဝေကနှင့်ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တဲ့။

စိတ္တဝိဝေကော ကိလေသာသင်္ဂဏိကံ ဝိနောဒေတိ။(ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁၊၃၄၅)

စိတ္တဝိဝေကနှင့် ပြည့်စုံတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ကိလေသာပေါင်း အဖော်တွေမှ ကင်းဆိတ်တယ်။ ကိလေသာ အပေါင်းအဖော်တွေ ကို ပယ်ဖျောက်နိုင်တယ်။ မိမိတို့ ရရှိထားတဲ့ သမာပတ်တစ်ခုခု ကို တစ်နာရီလောက် ဝင်စားပြီးနေ လိုက်မယ်ဆိုရင် အဲဒီတစ်နာရီ အတွင်းမှာ ကိလေသာတွေဖြစ်နိုင် သေးလား?။ မဖြစ်နိုင်ဘူး။ မိမိတို့ရရှိထားတဲ့ သမာပတ်တစ်ခုခုကို တစ်ရက်လုံး ဝင်စားပြီးနေ လိုက်မယ်ဆိုရင်ကော အဲဒီတစ်ရက်လုံး ကိလေသာတွေ မဖြစ်နိုင် ဘူး။ ဒါကြောင့် မိမိတို့ရရှိ ထားတဲ့သမာပတ်အာရုံထဲကို မိမိရဲ့ ဘာဝနာစိတ်ကို သွတ်သွင်းပြီး ဝင်စားပြီးနေနိုင်ရမယ်။ အဲဒီလို နေနိုင်တာကို စိတ္တဝိဝေကနှင့် ပြည့်စုံတယ်လို့ ခေါ်တယ်။

ကာယဝိဝေကော စိတ္တဝိဝေကသာ ပစ္စယော ဟောတိ။

(ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁၊၃၄၅)

ကာယဝိဝေကဟာ စိတ္တဝိဝေကရဖို့အကြောင်း ထောက် အပံ့ပဲ။ စိတ္တဝိဝေကနှင့် ပြည့်စုံတာနဲ့ မိမိတို့လိုလား တောင့်တတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို ရပြီလားဆိုတော့ ဒီလိုလည်းမရသေးဘူး။

(၃) ဥပမိဝိဝေက

စိတ္တဝိဝေကော ဥပမိဝိဝေကသာ ပစ္စယော ဟောတိ။

(ဓမ္မ၊ဋ္ဌ၊၁၊၃၄၅)

ဒါကြောင့် မိမိတို့ရရှိထားတဲ့ သမာပတ်တစ်ခုခုကို အခြေ ခံပြီးမှ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတွေကို သိမ်းဆည်းရမယ်။ အ ကြောင်းတရား အကျိုးတရားတွေကို သိမ်းဆည်းရမယ်။ အဲဒီလို မိမိသိမ်း ဆည်းထားတဲ့ ရုပ်တရား၊ နာမ်တရားတွေ၊ အကြောင်း တရား အကျိုးတရားတွေကို လက္ခဏာရေး သုံးတန်တင်ပြီးတော့

မှ တွင်တွင်ကြီး ဝိပဿနာရှုရမယ်တဲ့။ ဝိပဿနာရှုလိုက်တဲ့ အခါ ကျမှ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေရဲ့အဆုံးမှာပေါ်မယ့် အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်။ ဟုတ်လား။ အဲဒီအရိယမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်က မျက်မှောက်ပြုရမယ့်နိဗ္ဗာန်တဲ့။ အဲဒီ နိဗ္ဗာန်ကိုတော့ **ဥပဓိဝိဝေက** လို့ ခေါ်တယ်။ ဥပဓိဆိုတာ တည်ရာကို ပြောတာ။ ဘာတွေရဲ့တည်ရာ လည်း (၁)ကာမုပဓိ = ကာမဂုဏ်တွေရဲ့ တည်ရာ(၂) ကိလေသုပဓိ = ကိလေသာတွေရဲ့တည်ရာ (၃) အဘိသင်္ခါရပဓိ = ပြုပြင်တတ်တဲ့ ကုသိုလ်၊ အကုသိုလ်သင်္ခါရတရားတွေရဲ့ တည်ရာ ဒီတရားတွေရဲ့ တည်ရာနေရာကို ဥပဓိလို့ခေါ်တယ်။ နိဗ္ဗာန်မှာ ဒီတရားတွေမရှိဘူး။ ဒါကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကိုအာရုံပြုပြီး ဖလသမာပတ်တို့လို၊ နိရောဓသမာပတ်တို့လို သမာပတ်တစ်ခုခုဝင်စားနေ နိုင်ရင်ဒီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ သန္တာန်မှာ ကာမတရားတွေက ကင်းဆိတ်နေ တယ်။ ကိလေသာတရားတွေ သင်္ခါရတရားတွေအားလုံးက ကင်းဆိတ်နေတယ်။ အဲဒီလို ကာမတရားတွေ၊ ကိလေသာတွေ၊ သင်္ခါရ တရားတွေက ကင်းဆိတ်နေတာကို ဥပဓိဝိဝေက လို့ခေါ်တယ်။ အဲဒီလို ကာမတရားတွေ၊ ကိလေသာတွေ၊ သင်္ခါရတရားတွေက ကင်းဆိတ်နေတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုပြီးနေနိုင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဥပဓိဝိဝေကနဲ့ ပြည့်စုံတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်လို့ ခေါ်တယ်။ ပထမဆုံး ကာယဝိဝေကနဲ့ ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစားရမယ်။ ကာယဝိဝေကနှင့် ပြည့်စုံပြီ ဆိုရင် ကိလေသာ အပေါင်းအဖော်တွေက ကင်းဆိတ်ဖို့အတွက် သမာပတ်တစ်ခုခု ကိုရရှိအောင် စိတ္တဝိဝေကနှင့်ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ကြရမယ်။ စိတ္တဝိဝေကနှင့်ပြည့်စုံပြီ ဆိုရင် အဲဒီ စိတ္တဝိဝေကလို့ခေါ်တဲ့ သမာပတ်ရှစ်ပါး တစ်ခုခုကို အခြေခံပြီးမှ ဥပဓိဝိဝေကလို့ခေါ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ကိုရအောင် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်ပွား များအားထုတ်ကြရမယ်။ အဲဒီလို ဝိဝေကသုံးပါးနှင့် တစ်ဆင့်

ထက်တစ်ဆင့် မြင့်သထက်မြင့်အောင် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်လိုက်မှ မိမိတို့လိုချင်တဲ့ တရားဓမ္မတွေ ဖြစ်တဲ့ မဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ် နိဗ္ဗာန်ကို ရမယ်။

ဒါကြောင့်မို့ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းအကျင့်ကို ကျင့်တဲ့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို အမြတ်ဆုံးချမ်းသာလို့ သိမြင်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဟာ လာဘ်လာဘရကြောင်း အကျင့်တွေကို ပယ်စွန့်ပြီးမှ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်တွေကို ကျင့်သုံးရမယ်။ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်တွေကို ကျင့်သုံးတဲ့ အချိန်အခါမှာ ဒီလို ကာယ - ဝိဝေက၊ စိတ္တဝိဝေက၊ ဥပဓိဝိဝေကလို့ခေါ်တဲ့ ဝိဝေကသုံးပါးတွေကို တစ်နေ့တစ်ခြား တိုးပွားအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ကြရမယ်။ အဲဒီလို ကြိုးစားအားထုတ်ပြီဆိုရင်မိမိတို့လိုလားတဲ့ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို တစ်နေ့ကျရင် ရလာလိမ့်မယ်။

ဒါကြောင့် ယောဂီတွေ လာဘ်ရကြောင်း အကျင့်နှင့် နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်တွေကို ခွဲခြားသိမြင်၍ လာဘ်ရကြောင်း အကျင့်တွေကို ပယ်စွန့်နိုင်ပြီး နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်တွေကို တစ်နေ့တစ်ခြား တိုးပွားအောင် ကြိုးစားအားထုတ်နိုင်ကြပါစေလို့ တိုက်တွန်းပါတယ်။

ဒါဆိုရင် နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရဖို့အတွက် ဘယ်လို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်ကြမလဲ?။ နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကို ရအောင် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်တော်မူခဲ့ကြတဲ့ သောတာပန်စတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေရဲ့ လမ်းစဉ်ကို လိုက်နာပြီး ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် ပွားများအားထုတ်ကြရမယ်။

သူတို့ရဲ့လမ်းစဉ်အတိုင်း လိုက်နာကျင့်ကြံရင် သူတို့မျက်မှောက်ပြုတဲ့ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုနိုင်မယ်။ သူတို့လိုသော -

တာပန်စတဲ့ အရိယာသူတော်ကောင်းတွေ ဖြစ်လာနိုင်မယ်။
နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုစေနိုင်တဲ့ (တစ်နည်းအားဖြင့်) အရိယာ
ပုဂ္ဂိုလ်တွေဖြစ်လာစေနိုင်တဲ့ ကျင့်စဉ်၊ လမ်းစဉ်ကဘာလဲ?။

ဟို သံယုတ္တနိကာယ် မဟာဝဂ္ဂသံယုတ်မှာ သောတာ
ပတ္တိဖလသုတ်၊ သကဒါဂါမိဖလသုတ်၊ အနာဂါမိဖလသုတ်၊ အရ-
ဟတ္တဖလသုတ်ဆိုပြီး သောတာပန်စတဲ့ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်တွေ ဖြစ်
လာစေနိုင်တဲ့ နည်းလမ်းကောင်းတွေကို မြတ်စွာဘုရားရှင်က
ဟောကြားပေးထားပါတယ်။ ဘယ်လိုဟောကြားထားသလဲ?။

သောတာပန်ဖြစ်ကြောင်းတရားလေးပါး

စတ္တာရောမေ ဘိက္ခဝေ ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ
သောတာပတ္တိဖလသန္တိကိရိယာယ (သကဒါဂါမိဖလသန္တိကိရိ-
ယာယ/အနာဂါမိဖလသန္တိကိရိယာယ/အရဟတ္တဖလသန္တိကိရိ-
ယာယ) သံဝတ္တန္တိ။

ကတမေစတ္တာရော? သပ္ပုရိသသံသေဝေါ၊ သဒ္ဓမ္မဿဝနံ
ယောနိသောမနသိကာရော၊ ဓမ္မာနဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိ၊ ဣမေ ခေါ -
ဘိက္ခဝေ စတ္တာရော ဓမ္မာ ဘာဝိတာ ဗဟုလီကတာ သောတာပတ္တိ
ဖလသန္တိကိရိယာ၊ (သကဒါဂါမိဖလသန္တိကိရိယာယ/အနာဂါမိ-
ဖလသန္တိကိရိယာယ/အရဟတ္တဖလသန္တိကိရိယာယ) သံဝတ္တန္တိ။
(သံ၊၃။၃၅၉)

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များအို...ချစ်သားတို့၊**စတ္တာရော**
= လေးပါးကုန်သော၊ **ဣမေ ဓမ္မာ** = ဤတရားတို့ကို၊ **ဘာဝိတာ** =
ပွားများအပ်သည်ရှိသော်၊ **ဗဟုလီကတာ** = ကြိမ်ဖန်များစွာပြုအပ်
သည်ရှိသော်၊ **သောတာပတ္တိဖလသန္တိကိရိယာယ** = သောတာ-

ပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်းအကျိုးငှာ၊ **သကဒါဂါမိဖလသစ္စိ-
ကိရိယာယ** = သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊
အနာဂါမိဖလသစ္စိကိရိယာယ = အနာဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြု
ခြင်း အကျိုးငှာ၊ **အရဟတ္တဖလသစ္စိကိရိယာယ** = အရဟတ္တဖိုလ်
ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊ **သံဝတ္တန္တိ** = ကောင်းစွာမသွေ
ဖြစ်ကြပေကုန်၏။

စတ္တာရော = လေးပါးသောတရားတို့ဟူသည်၊ ကတမေ =
အဘယ်သည်တို့နည်း?။ **သပ္ပုရိသသံသေဝေါ** = သူတော်ကောင်း
ကို မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်းလည်းကောင်း၊ **သဒ္ဓပ္ပဿဝနံ** = သူတော်
ကောင်းတရားကို ကြားနာခြင်းလည်းကောင်း၊ ယောနိသောမန
သိကာရော = သင့်တင့် လျောက်ပတ်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်း
ခြင်းလည်း ကောင်း၊ **ဓမ္မာနုဓမ္မပ္ပဋိပတ္တိ** = မဂ်လေးတန် ဖိုလ်
လေးတန် နိဗ္ဗာန်ဟုဆိုအပ်သော လောကုတ္တရာတရားကိုပါး
သို့ရောက်စေနိုင်သော အကျင့်ကို ကျင့်သုံးခြင်းလည်းကောင်း။

ဘိက္ခဝေ = ရဟန်းတော်များအို..ချစ်သားတို့၊ စတ္တာရော
= လေးပါးကုန်သော၊ ဣမေ ဓမ္မာ = ဤတရားတို့ကို၊ ဘာဝိတာ =
ပွားများအပ်သည်ရှိသော်၊ ဗဟုလီကတာ = ကြိမ်ဖန်များစွာပြုအပ်
သည်ရှိသော်၊ သောတာပတ္တိဖလသစ္စိကိရိယာယ = သောတာ
ပတ္တိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊ သကဒါဂါမိဖလသစ္စိ
ကိရိယာယ = သကဒါဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊
အနာဂါမိဖလသစ္စိကိရိယာယ = အနာဂါမိဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြု
ခြင်း အကျိုးငှာ၊ အရဟတ္တဖလသစ္စိကိရိယာယ = အရဟတ္တဖိုလ်
ကို မျက်မှောက်ပြုခြင်း အကျိုးငှာ၊ သံဝတ္တန္တိ = ကောင်းစွာမသွေ
ဖြစ်ကြပေကုန်၏။ ဣတိ = ဤသို့၊ ဘဂဝါ = ဘုန်းတော်မြောက်
ပါးသခင် ဘုရားရှင်က၊ အဝေါစ = ကောင်းစွာမသွေ ဟောကြား

တော်မူခဲ့ပါပေသတည်း...။ (သာဓု သာဓု သာဓု...)

အဲ့ဒီတော့ ဒီသုတ္တန်လေးတွေကို အကျဉ်းချုပ်ပြီးမှ စီ
ထားတဲ့ လင်္ကာလေး လိုက်ဆို လိုက်ကြစမ်းပါ။

**“သူတော်ဆည်းကပ်၊ မြတ်တရားနာ၊ လျော်စွာနှလုံး
ကျင့်သုံး၊ ဇွဲသန်၊ သောတာပန် ဖြစ်ရန်အကြောင်းလေး”။**(၃ခေါက်)

ဒီသုတ္တန်တွေမှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်က သောတာပတ္တိ
ဖိုလ်စတဲ့ အရိယာဖိုလ်တွေကို မျက်မှောက်ပြုစေနိုင်တဲ့ အကြောင်း
အင်္ဂါ(၄)ပါးကို ဟောကြားထားပါတယ်။ ဒါကြောင့် ဒီအင်္ဂါ(၄)ပါး
ကို သောတာပတ္တိယင်္ဂတရား(၄)ပါးလို့ ခေါ်ပါတယ်။

သပ္ပုရိသ သံသေဝ = သူတော်ကောင်းကို မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်း

နံပါတ်(၁) အင်္ဂါကဘာလဲ၊ **သပ္ပုရိသ သံသေဝ** သူတော်
ကောင်းကို မှီဝဲဆည်းကပ်ကြရမယ်တဲ့။ မိမိတို့က သောတာ-
ပန်စတဲ့ အရိယာသူတော်ကောင်းတွေ ဖြစ်ချင်တယ်ဆိုရင် တရား
ဓမ္မတွေကို ကျင့်ကြံကြိုးကုတ် အားထုတ်ကြရတော့မယ်။ အား
ထုတ်မယ်ဆိုရင် တရားဓမ္မတွေကို ညွှန်ပြနိုင်မယ့် သူတော်
ကောင်းတွေကို ဆည်းကပ်ကြရတော့မှာပေါ့။ သူတော်ကောင်း
တွေကို ဆည်းကပ်ကြရမှာ ဖြစ်တော့ အဲ့ဒီသူတော်ကောင်းတွေ
ထဲမှာ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဆည်းကပ်တာကတော့ အကောင်း
ဆုံးပဲတဲ့။ အကယ်၍များ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ပရိနိဗ္ဗာန်စံသွားလို့
သက်တော်ထင်ရှား မရှိတော့ဘူးဆိုရင်တော့ မြတ်စွာဘုရားရှင်ရဲ့
နောက်မှာ မဟာသာဝကကြီးတွေ ရှိတယ်။ ကျန်ရစ်တဲ့ မဟာ-

သာဝကကြီးတွေကကမ္မဋ္ဌာန်းကိုသင်ကြားပြသပေးနိုင်ကြတယ်။ ဒါကြောင့် အဲဒီကျန်ရစ်တဲ့ မဟာသာဝကကို သွားပြီးမှ ဆည်းကပ်ပါတဲ့။ ဒီတော့ မဟာသာဝကကြီးတွေကလည်း မြတ်စွာဘုရားရှင်နဲ့မရှေးမနှောင်းပဲပရိနိဗ္ဗာန်စံဝင်ကုန်ကြပြီ။ အခုရှိသေးလား?။ မရှိတော့ဘူးနော်။ ဒါဆိုရင် မဟာသာဝကကြီးတွေ မရှိတော့ဘူးဆိုရင် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆည်းကပ်ပါတဲ့။ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်က မိမိကို နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်းတွေကို ဟောကြားပြသပေးပါ လိမ့်မယ်တဲ့။ ဒီလိုဆို ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ဆိုတာကလည်း ဒီလိုသာသနာတော် နောက်ပိုင်းကာလမှာ အတော်ရှားပါးလာတဲ့ သဘောရှိပါတယ်။ ရှိရင်လည်းပဲ သူတို့က “ရဟန္တာပါ ရဟန္တာပါ” လို့ ကြွေးကြော်ပြီးမှ နေမှာမဟုတ်ဘူး။ သူတို့က ပရိသတ်တွေကို ရှောင်ကြလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို ရဖို့ဆိုတာကလည်း ခဲယဉ်းတယ်။ ဒါကြောင့် ရဟန္တာပုဂ္ဂိုလ်ကို မရဘူးဆိုရင် ဘယ်လိုပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆည်းကပ်ရမလဲဆိုရင်၊ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆည်းကပ်ပါတဲ့။ နောက်တစ်ခါ အနာဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရနိုင်ဘူးဆိုရင်တော့ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆည်းကပ်ပါ။ သကဒါဂါမ်ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရနိုင်ဘူးဆိုရင်တော့ နောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆည်းကပ်ပါ။ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ဆည်းကပ်ပြီဆိုရင်တော့ ဒီပုဂ္ဂိုလ်က မိမိကျင့်ခဲ့တဲ့ ကျင့်စဉ်အတိုင်းပဲ နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်းကျင့်စဉ်တွေကို ညွှန်ကြားပြသပေးလိမ့်မယ်တဲ့။ တကယ်လို့ သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရနိုင်ဘူးဆိုရင်တော့ ဈာန်ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုချဉ်းကပ်ပါတဲ့။ ဈာန်ရတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကိုမှ မရနိုင်ဘူးဆိုရင်တော့ တိပိဋကဓရတဲ့..၊ ပိဋကတ်သုံးပုံကို ဆောင်ထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို ချဉ်းကပ်ပါ။ ပိဋကတ်သုံးပုံကို ဆောင်ထားတဲ့ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရနိုင်ဘူးဆိုရင်တော့၊ ပိဋကတ်နှစ်ပုံကို ဆောင်ထားတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို

ချဉ်းကပ်ပါ။ ပိဋကတ်နှစ်ပုံဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရနိုင်ဘူးဆိုရင် တော့၊ ပိဋကတ်တစ်ပုံဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်ကို ချဉ်းကပ်ပါ။ အဲ့ဒီလို ပိဋကတ်တစ်ပုံဆောင်ပုဂ္ဂိုလ်ကို မရနိုင်ဘူးဆိုရင်တော့၊ ကမ္မဋ္ဌာန်းတရားတွေကို လက်တွေ့ သင်ကြားပြသပေးနိုင်တဲ့ ပရိယတ္တိဗဟုသုတရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ကို မှီဝဲဆည်းကပ်ပါတဲ့။ အဲ့ဒီလို မှီဝဲဆည်းကပ်ပြီဆိုရင်၊ မှီဝဲဆည်းကပ်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်အတွက် နံပါတ်တစ်အင်္ဂါဖြစ်တဲ့ သပ္ပုရိသသံသေဝ သူတော်ကောင်းကို မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်းဆိုတဲ့ အင်္ဂါနဲ့ ပြည့်စုံသွားမယ်။ ကဲ ဒကာကြီးတွေ၊ ဒကာမကြီးတွေ ဒီမှာ ကျောင်းတော်ကို ရောက်လာကြပြီဆိုတော့ ဒီမှာ သူတော်ကောင်းတွေ များစွာရှိကြတယ်။ အဲ့ဒီတော့ ဖားအောက်တောရ ဆရာတော်ကြီးအမှူးရှိတဲ့ သူတော်ကောင်းတွေကို ဆည်းကပ်နေကြပြီဆိုတော့ မိမိတို့သည် နံပါတ်တစ်အင်္ဂါဖြစ်တဲ့ သပ္ပုရိသသံသေဝဆိုတဲ့ အင်္ဂါနဲ့ ပြည့်စုံမသွားဘူးလား?၊ ပြည့်စုံသွားတယ်။ အဲ့ဒီအင်္ဂါကို ရရှိထားရင် ဒီအင်္ဂါကို ထိမ်းထားဖို့လိုတယ်။ ထိမ်းမထားဘူးဆိုရင် ဘာဖြစ်သွားမလဲ၊ ဒီအင်္ဂါချို့ယွင်းသွားပြီ။ ချို့ယွင်းသွားရင် သောတာပန်မဖြစ်နိုင်ဘူး။ ဒါကြောင့်မို့ နံပါတ်တစ်အင်္ဂါဖြစ်တဲ့ သပ္ပုရိသသံသေဝ သူတော်ကောင်းကို မှီဝဲဆည်းကပ်ခြင်းဆိုတဲ့ အင်္ဂါကိုလည်း ထိန်းသိမ်းထားကြရမယ်။

သဒ္ဓမ္မသဝန = သူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာခြင်း
 နောက်တစ်ခု - နံပါတ်(၂)အင်္ဂါက **သဒ္ဓမ္မသဝန-မြတ်တရားနာ** တဲ့။ သူတော်ကောင်းကို မှီဝဲဆည်းကပ်ပြီးပြီဆိုရင်တော့ သူတော်ကောင်းထံမှ သူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာကြရမှာ သေချာအမှန်ပါပဲ။ သူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာခြင်းဆို

တဲ့ ဒုတိယအင်္ဂါနဲ့လည်း ပြည့်စုံရမယ်တဲ့ သူတော်ကောင်းတရား ဆိုတာ မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောကြားတော်မူခဲ့တဲ့ နိဗ္ဗာန်ရောက် ကြောင်း ကျင့်စဉ်တွေ အားလုံးပါပဲ။ ဒီကျင့်စဉ်တရားတွေကို ကြား နာသင်ယူကြရမယ်။ လေ့လာဖတ်ရှုကြရမယ်။ အခုဒီမှာ ဖား- အောက်တောရဆရာတော်ကြီးဟောကြားတဲ့ တရားတော်တွေ ကို နေ့စဉ်နဲ့အမျှ ကြားနာနေကြရတာဆိုတော့ သူတော်ကောင်း တရားကို ကြားနာခြင်းဆိုတဲ့ အင်္ဂါနဲ့လည်း ပြည့်စုံမသွားဘူးလား?၊ ပြည့်စုံသွားပါတယ်။ ဒီတော့ သူတော်ကောင်းတရားကိုလည်း မိမိ တို့က နေ့စဉ်နဲ့အမျှ ကြားနာပေးရမယ်။

အဲ့ဒီလို သူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာပြီဆိုရင် **“အသုတံ သုနာတိ”** မကြားရသေးတဲ့ တရားဓမ္မတွေကို ကြားနာ ကြရတယ်။ **“သုတံ ပရိယောဒါပေတိ”** ကြားနာဖူးတဲ့ တရားဓမ္မ တွေဟာ မိမိရဲ့ စိတ်အစဉ်မှာ သန့်ရှင်းကြည်လင်ပြီးမှ သိလာ တယ်။ နောက်တစ်ခါ **“ကင်္ဂိ ဝိဟနတိ”** တဲ့။ ဒီလိုတရားဓမ္မတွေကို ကြားနာပြီဆိုရင် မိမိရဲ့ စိတ်ထဲမှာရှိတဲ့ ယုံမှားသံသယတွေ ကင်း ပျောက်သွားနိုင်တယ်။ နောက်တစ်ခါ **“ဒိဋ္ဌိ ဥဇ္ဈံ ကရောတိ”** ဒီလို သူတော်ကောင်းတရားတွေကို ကြားနာရပြီဆိုရင်တော့ မိမိတို့ နဂိုက အယူမှားတာလေးတွေ ရှိကောင်းရှိလိမ့်မယ် အဲ့ဒီလိုမှား နေတဲ့ အယူလေးတွေ စင်ကြယ်ပြီးမှ ဖြောင့်တန်းတဲ့အယူ မှန် ကန်တဲ့ အယူတွေကို ယူလာတတ်တယ်တဲ့။ နောက်တစ်ခါ- **“ဝိတ္တံ မဿ ပသီဒတိ”** တဲ့။ အဲ့ဒီလို သူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ စိတ်အစဉ်ဟာ ကြည်လင်သန့်ရှင်းပြီးမှ နေ တယ်တဲ့။ အဲ့ဒီလို အကျိုးထူးတရား ငါးပါးကို ရနိုင်တယ်။ ဒါ ကြောင့်မို့ သူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာခြင်းဆိုတဲ့ ဒုတိယ အင်္ဂါနဲ့လည်း ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစားကြရမယ်။

ယောနိသောမနသိကာရ = သင့်သောအားဖြင့် နှလုံးသွင်းခြင်း
ဒီလိုသူတော်ကောင်းတရားကို ကြားနာပြီးရင် ဘာလုပ်ရ
မလဲဆိုတော့ -

နံပါတ်(၃) အင်္ဂါက **လျော်စွာနှလုံးတဲ့။** တတိယအင်္ဂါက
ဘာတဲ့လဲ။။ လျော်စွာနှလုံးတဲ့။

လျော်စွာနှလုံးဆိုတာက **ယောနိသော မနသိကာရ**လို့
ခေါ်တယ်။ ယောနိသောမနသိကာရဆိုတာ ယောနိသော = သင့်
သောအကြောင်းအားဖြင့်၊ မနသိ = စိတ်၌၊ ကာရော = ပြုတာကို
တော့ “ယောနိသောမနသိကာရ” တဲ့။ သင့်လျော်သောအကြောင်း
အားဖြင့် မိမိ၏ စိတ်မှာ မှန်ကန်စွာ နှလုံးသွင်းတာကို “ယောနိ-
သောမနသိကာရ” လို့ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ယောနိသောမန-
သိကာရဆိုတဲ့ တတိယ အင်္ဂါနဲ့လည်း ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစား
အားထုတ်ကြရမယ်တဲ့ ယောနိသောမနသိကာရဆိုတဲ့ အင်္ဂါက
လည်း သိပ်ပြီးမှ အရေးကြီးပါတယ်။

မြတ်စွာဘုရားရှင်က အင်္ဂုတ္တရနိကာယ်ပါဠိတော်မှာ ဟောကြား
ထားတာရှိပါတယ်။

**ယောနိသော ဘိက္ခဝေ မနသိ ကရောတော အနုပ္ပန္နာ ဝေဝ
ကုသလာဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇနိဥပ္ပန္နာ စ အကုသလာဓမ္မာပရိဟာယန္တိ။**
(အံ၊၁။၁၂)

ချစ်သားရဟန်းတို့ ယောနိသောမနသိကာရ ဆိုတဲ့
တရားတစ်ပါးရှိပြီဆိုရင် အဲ့ဒီတရားရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ သန္တာန်မှာ မဖြစ်
ပေါ်သေးတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေလည်း ဖြစ်ပေါ်ပြီးမှ လာတယ်။
ဖြစ်ပေါ်ပြီးတဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေကိုလည်းပဲ ပယ်နိုင်တယ်တဲ့။

ဒါကြောင့်မို့ ယောနိသောမနသိကာရဆိုတာ သိပ်ပြီးမှ အရေးကြီးပါတယ်။ သူတော်ကောင်းကိုလည်း မှီဝဲဆည်းကပ်တယ် သူတော်ကောင်းတရားတွေကိုလည်း ကြားနာရတယ်။ သို့သော် ယောနိသောမနသိကာရမရှိဘူး ဆိုရင် အဲ့ဒီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ သန္တာန်မှာ ကုသိုလ်တရားတွေလည်း ဖြစ်ပေါ်ပြီးမလာနိုင်ဘူး၊ မိမိရဲ့ သန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ်ပြီး ဖြစ်တဲ့ အကုသိုလ်တရားတွေကိုလည်းပဲ မပယ်ခွာနိုင်ဘူး။ ဦးစင်းတို့အားလုံး ပရိသတ်တွေ ကြားဖူးကြတဲ့ အရှင်ဒေဝဒတ်၊ အရှင်ဒေဝဒတ်ဟာ မြတ်စွာဘုရားရှင်လို သူတော်ကောင်းကြီးကိုလည်း ဆည်းကပ်ရပါတယ်။ မြတ်စွာဘုရားရှင် ဟောကြားတဲ့ သူတော်ကောင်းတရားတွေကိုလည်းပဲ ကြားနာရပါတယ်။ သို့သော်လည်းပဲ မြတ်စွာဘုရားရှင်ကို ဆန့်ကျင်တယ်။ သေကြောင်းကြံတယ်သံဃာကို သင်းခွဲတယ်။ ယောနိသောမနသိကာရဆိုတာ မရှိလို့ သူဘာဖြစ်သွားလဲ ဆိုရင် အဝီစိကို ကျသွားရတယ်။ အခုဆိုရင် အဝီစိမှာ သူရှိနေသေးတယ်။ ဒါဘာကြောင့်လည်း ဆိုရင် ယောနိသောမနသိကာရမရှိလို့တဲ့။ ယောနိသောမနသိကာရမထားပဲနဲ့ အယောနိသောမနသိကာရ ဆိုတဲ့ မသင့်မလျော်နှလုံးသွင်းမှုကို ထားရှိလို့ သူဟာအဝီစိကို ကျသွားရတယ်။

ဒါကြောင့် မိမိတို့ဟာ သောတာပန်ဖြစ်ကြောင်းအင်္ဂါနဲ့ ပြည့်စုံချင်ရင် တတိယအင်္ဂါဖြစ်တဲ့ ယောနိသောမနသိကာရဆိုတဲ့ အင်္ဂါနဲ့လည်း ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစားကြရမယ်တဲ့။ ယောနိသောမနသိကာရ သင့်လျော်သော အားဖြင့် နှလုံးသွင်းရမယ်။ အဲ့ဒီ ယောနိသောမနသိကာရရဲ့ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်တဲ့ အယောနိသောမနသိကာရ...။

**အယောနိသော ဘိက္ခဝေ မနသိ ကရောတော အနုပ္ပန္နာ ဝေဝ
အကုသလာဓမ္မာ ဥပ္ပဇ္ဇန္တိ ဥပ္ပန္နာ စကုသလာဓမ္မာ ပရိဟာယန္တိ။**

(အံ၊၁။၁၁)

အယောနိသောမနသိကာရရှိနေတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ သန္တာန်မှာ ကတော့ ယောနိသောမနသိကာရရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်နဲ့ ထိပ်တိုက်ဆန့်ကျင်ဖက်ပဲတဲ့။ နှလုံးသွင်း မမှန်ကန်တဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ သန္တာန်မှာ မဖြစ်ပေါ်သေးတဲ့ အကုသိုလ်အသစ်အသစ်တွေလည်း ထပ်ပြီးမှ ဖြစ်ပေါ်ပြီးတော့လာတယ်။ ဖြစ်ပေါ်ပြီးတဲ့ ကုသိုလ်တရားတွေလည်း ပဲ မိမိ၏ သန္တာန်မှာ ဆုတ်ယုတ်ပျက်စီး သွားတယ်တဲ့။ ဒါက အယောနိသောမနသိကာရရှိတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်။ ဒါကြောင့်မို့ ယောနိသောမနသိကာရဆိုတဲ့ နှလုံးသွင်းမှန်ကန်မှုကလည်းပဲ လိုအပ်ပါတယ်။ ယောနိသောမနသိကာရမရှိဘူး ဆိုရင် အရိယမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကို မရနိုင်ဘူးတဲ့။ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကို မရနိုင်တဲ့အပြင် အပါယ်ကို ကျရခြင်းဆိုတဲ့ ရှုံးတဲ့ အကျိုးတွေကိုလည်း ရသွားနိုင်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ အယောနိသောမနသိကာရမရှိပဲနဲ့ ယောနိသောမနသိကာရဆိုတဲ့ နှလုံးသွင်းမှန်ကန်မှုဆိုတဲ့ အင်္ဂါနဲ့လည်း ပြည့်စုံကြရမယ်တဲ့။

ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ = လောကုတ္တရာတရား (၉)ပါး အားလျော်သောအကျင့် နောက်ဆုံး အင်္ဂါဖြစ်တဲ့ နံပါတ်(၄)အင်္ဂါက ကျင့်သုံး ဖွဲ့သန်တဲ့။ ပါဠိလိုတော့ **“ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ”** တဲ့။ သူတော်ကောင်း တရားကို ကျင့်သုံးရမယ်။ လောကုတ္တရာတရားကိုးပါး အားလျော် သော အကျင့်ကို ကျင့်သုံးရမယ်။ အဲ့ဒီလို လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါး အားလျော်တဲ့ အကျင့်တွေကို ကျင့်သုံးတာကိုတော့

“ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ” လို့ခေါ်တယ်။ အဲ့ဒီတော့ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ ဆိုတဲ့ အင်္ဂါနဲ့ ပြည့်စုံအောင် ဘယ်လိုကျင့်သုံးရမှာလဲ။

သရဏာဂမနတော ပဋ္ဌာယ ဟိ တတ္ထ သောတာပတ္တိဖလ သစ္စိကိရိယာယ ပဋိပန္နော အဓိပ္ပေတောတိ။ (မ၊ဋ္ဌ၊၁။၁၉၁)

သရဏာဂုံ ဆောက်တည်ခြင်းက စပြီးမှ သောတာပတ္တိ ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြုသည်အထိ ကျင့်သုံးမှု အားလုံးကိုတော့ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ လောကုတ္တရာတရားကိုးပါး အားလျော်သော အကျင့်ပဲလို့ မြတ်စွာဘုရားရှင် အဲ့ဒီလို ဟောထားပါတယ်။ အဲ့ဒီ တော့ သရဏာဂုံဆောက်တည်ခြင်းဆိုတဲ့ တရားကို ဒကာကြီးတွေ သီလယူတဲ့ အခါမှာ သရဏာဂုံတွေ မဆောက်တည်ကြဘူးလား?။ ဆောက်တည်ကြတယ်။ သရဏာဂုံဆောက်တည်ခြင်း အကျိုး တရားကလည်း မိမိတို့က နိဗ္ဗာန်ကို ရည်မှန်းတောင့်တထားမယ် ဆိုရင် ဒါ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိ ပဲ။ နောက်တစ်ခါ ဝေယျာဝစ္စကုသိုလ် တွေကိုလည်း ပြုလုပ်ကြတယ်။ နောက်အလှူဒါနအမျိုးမျိုးကို လည်းပြုလုပ်ကြတယ်။ သီလတွေလည်းဆောက်တည်ကြတယ်။ အဲ့ဒီအားလုံးသော ကုသိုလ်တွေကို စုပေါင်းလိုက်မယ်ဆိုရင် အားလုံးဟာ ဒါ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိပဲ။ အဲ့ဒီလို သရဏာဂုံဆောက် တည်ခြင်းမှ စပြီးတော့ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်ကို မျက်မှောက်ပြု သည်အထိ အားထုတ်တာကိုတော့ ဓမ္မာနုဓမ္မပဋိပတ္တိလို့ ခေါ် တယ်။

အဲ့ဒီလို သရဏာဂုံဆောက်တည်ခြင်း ဒါနကို အားထုတ် ခြင်း၊ သီလဆောက်တည်ခြင်းစတဲ့ ကုသိုလ်ကောင်းမှုတွေက အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရစေတာတော့မှန်တယ်။ နိဗ္ဗာန်ကို

ရည်မှန်းတောင်းတပြီးမှ သရဏာဂုံ ဆောက်တည်ကြမယ်၊ ဒါန
 တွေပြုလုပ်ကြမယ်၊ သီလတွေဆောက်တည်ကြမယ် ဆိုလို့ရှိရင်
 နိဗ္ဗာန်ကို ရစေနိုင်တဲ့ အထောက်အပံ့ကတော့ မှန်တယ်၊ ဒါပေ
 မယ့် ဒီဘဝမှာ သရဏာဂုံဆောက်တည်ခြင်းစတဲ့ တရားတွေက
 ဒီဘဝမှာ နိဗ္ဗာန်ကို ရစေနိုင်သလားဆိုလို့ ရှိရင်....၊ ဒီဘဝမှာ
 နိဗ္ဗာန်ကို ရဖို့အတွက်က မသေချာဘူးတဲ့။ မလုံလောက်နိုင်ဘူး
 တဲ့။ ဒီလိုဆို ဒီဘဝမှာ နိဗ္ဗာန်ကို ရချင်တယ်ဆိုရင် ဘာလုပ်ရမလဲ
 တဲ့။

“သီလဝိသုဒ္ဓိ အာဒိ ပုဗ္ဗဘာဂပဋိပဒါ ဓမ္မော” တဲ့။

သီလဝိသုဒ္ဓိစတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိ(၇)ပါး ကျင့်စဉ်ကို ကျင့်ပါတဲ့။
 အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ရဲ့ ရှေ့အဖို့မှာ ကျင့်ရမယ့် သီလဝိသုဒ္ဓိ
 စတဲ့ ကျင့်စဉ်တွေကို ကျင့်ပါ။ အဲ့ဒီလို ဝိသုဒ္ဓိ(၇)ပါး ကျင့်စဉ်တွေ
 ကို ကျင့်ပြီဆိုရင်တော့ ဒီဘဝမှာ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကို
 ရမယ်။ ကဲဒါဆိုရင် သီလဝိသုဒ္ဓိစတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိ(၇)ပါးဆိုတာ ဘာတွေ
 လည်းဆိုရင် -

- (၁) သီလဝိသုဒ္ဓိ၊ (၂) စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ၊ (၃) ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ၊ (၄) ကင်္ခါဝိတရ-
- ဏဝိသုဒ္ဓိ၊ (၅) မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊ (၆) ပဋိပဒါဉာဏ-
- ဒဿနဝိသုဒ္ဓိ၊ (၇) ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ဆိုပြီးမှ ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါး ရှိ
- တယ်။ အဲ့ဒီ ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါးထဲမှာ ခုနစ်ခုမြောက်ဖြစ်တဲ့ ဉာဏ-
- ဒဿနဝိသုဒ္ဓိဆိုတာ အရိယမဂ်ဉာဏ်လေးပါးကို ခေါ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် -

**“ဆဗ္ဗိသုဒ္ဓိကမေနေဝံ၊ ဘာဝေတာဗျော စတုပ္ပိဓော။
ဉာဏဒဿန ဝိသုဒ္ဓိ၊ နာမ မဂ္ဂေါ ပဝုစ္စတိ။”**

နောက်ဆုံးဖြစ်တဲ့ အရိယမဂ်ဉာဏ်လို့ ခေါ်တဲ့ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိဆိုတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိကို ရောက်ချင်တယ်ဆိုလို့ ရှိရင် **“သီလဝိသုဒ္ဓိ အာဒိ ပုပ္ဖဘာဂပဋိပဒါ ဓမ္မော”** ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိကို ရောက်စေနိုင်တဲ့ သီလဝိသုဒ္ဓိစတဲ့ ရှေ့ဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါးကျင့်စဉ်ကို အစဉ်အတိုင်း ဖြည့်ကျင့်ပါတဲ့။ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဒီလို မိန့်ထားပါတယ်။ အဲ့ဒီလို မိန့်ထားတဲ့အတွက် ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိလို့ ခေါ်တဲ့ အရိယမဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရချင်တယ်။ (တစ်နည်းအားဖြင့်) မိမိတို့ကိုယ်တိုင် သောတာပန်စတဲ့ အရိယာသူတော်ကောင်းတွေ ဖြစ်ချင်တယ်ဆိုရင် သီလဝိသုဒ္ဓိစတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါး ကျင့်စဉ်ကို အစဉ်အတိုင်းဖြည့်ကျင့်ပါလို့ မြတ်စွာဘုရားရှင်က ဒီလိုမိန့်ထားပါတယ်။

ဒီလိုဆိုရင် -

**“ပိတိမောက္ခသံဝရသီလံ ဣန္ဒြိယသံဝရသီလံ အာဇီဝပါရိသုဒ္ဓိ
သီလံ ပစ္စယသန္တိသသိတသီလဇ္ဈေတိ စတုပါရိသုဒ္ဓိသီလံ သီလ-
ဝိသုဒ္ဓိ နာမ။”**

နံပါတ်(၁) သီလဝိသုဒ္ဓိဆိုတာ သီလကို သန့်ရှင်းစင်ကြယ်အောင် ဆောက်တည်ရမယ်။ သီလဆိုရင် လူတွေဆို မိမိတို့နဲ့ သက်ဆိုင်တဲ့ ငါးပါးသီလ၊ ရှစ်ပါးသီလတွေကို လုံခြုံစွာ ဆောက်တည်ရမယ်။ သီလရှင်တွေ ဆိုရင်လည်း သီလရှင်နဲ့ ပတ်

သက်တဲ့ သီလတွေကို လုံခြုံစွာစောင့်ထိမ်းရမယ်။ ရဟန်းတွေ ဆိုရင်လည်း ရဟန်းနဲ့ ပတ်သက်တဲ့ သီလတွေကို လုံခြုံစွာစောင့် ထိမ်းရမယ်။ အဲ့ဒီလို သီလလုံခြုံစွာ စောင့်ထိန်းလို့ သီလတွေ စင်စင်ကြယ်ကြယ်ဖြစ်နေတာကိုတော့ သီလဝိသုဒ္ဓိတဲ့။

နံပါတ်(၂) **စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ** စိတ်စင်ကြယ်အောင် လုပ်ရမယ်။

ဥပမာ - မိမိတို့က လှေတစ်စင်းနဲ့ ဟိုဖက်ကမ်းကို သွားတော့ မယ်ဆိုရင် အဲ့ဒီလှေပေါ်မှာ ရေတွေ အပြည့်ရှိနေတယ်ဆိုရင် ဟို ဖက်ကမ်းကို သွားလို့ရပါ့မလား?။ မရနိုင်ဘူး။ အဲ့ဒီလှေထဲမှာ ရှိနေတဲ့ ရေတွေကို အရင်ပက်ထုတ်ပြီးမှသာလျှင် ဟိုဖက်ကမ်း ကို ချမ်းချမ်းသာသာနဲ့ လှော်ခတ်ပြီးမှ သွားနိုင်မယ်။ သို့မှသာ ဟိုဖက်ကမ်းကို ရောက်နိုင်မယ်။ ထိုအတူပဲ မိမိရဲ့ စိတ်အစဉ် မှာ ကာမစ္ဆန္ဒနီဝရဏ = သက်ရှိသက်မဲ့ ကာမဂုဏ်တွေ အပေါ် မှာ တွယ်တာ တပ်မက်ခြင်းဆိုတဲ့ တရား၊ ဗျာပါဒနီဝရဏ = သက် ရှိသက်မဲ့တွေ အပေါ်မှာ မကျေမနပ် ဒေါသဖြစ်နေခြင်းဆိုတဲ့ ဗျာပါဒတရား၊ အဲ့ဒီလို နီဝရဏတရားတွေ မိမိရဲ့ စိတ်အစဉ်မှာ ရှိနေတယ်ဆိုရင် နီဝရဏတွေနဲ့ ညစ်နွမ်းနေတဲ့ စိတ်နဲ့ နိဗ္ဗာန်ဆို တဲ့ ဟိုမှာဘက်ကမ်းကို သွားလို့ မရနိုင်ဘူးတဲ့။ ဒါကြောင့်မို့ မိမိရဲ့ စိတ်ကို နီဝရဏတွေက စင်ကြယ်အောင်အရင်လုပ်ရမယ်။ မိမိရဲ့ သန္တာန်မှာ ရှိနေတဲ့ နီဝရဏဆိုတဲ့ အညစ်အကြေးတွေကို အရင် ခါထုတ်ရမယ်တဲ့။ ဒီလိုအညစ်အကြေးတွေ ခါထုတ်ဖို့ ဘာလုပ် ရမလဲ?။

**“ဥပစာရသမာဓိ အပ္ပနာသမာဓိစေတီ ဒုဝိစေတီ သမာဓိ
ဝိတ္ထဝိသုဒ္ဓိနာမ။”**

မိမိရဲ့ စိတ်အစဉ်မှာရှိတဲ့ နီဝရဏအညစ်အကြေးတွေကို ဖယ်ခွာချင်တယ်ဆိုရင် ဥပစာရသမာဓိနဲ့ အပ္ပနာသမာဓိဆိုတဲ့ သမာဓိ တစ်မျိုးမျိုးကို ရအောင်အားထုတ်ပါ။ ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိ တစ်မျိုးမျိုးကို ရပြီဆိုရင် အဲ့ဒီ ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိရဲ့ စွမ်းအားကြောင့် မိမိရဲ့ စိတ်အစဉ်မှာရှိနေတဲ့ နီဝရဏအညစ်အကြေးတွေ ကင်းစင်သွားလိမ့်မယ်။ နောက်တစ်ခါ ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိရလို့ မိမိရဲ့ သန္တာန်မှာရှိတဲ့ နီဝရဏအညစ်အကြေးတွေ ကင်းစင်သွားပြီဆိုရင် တစ်ဆင့်တက်ပြီး ဘာလုပ်ရမလဲ? -

နံပါတ်(၃) ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနဲ့ ပြည့်စုံအောင် ကြိုးစားအားထုတ်ရမယ်တဲ့။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဆိုတာ -

**“လက္ခဏာရသပစ္စုပဋ္ဌာနပဒဋ္ဌာနဝသေန နာမရူပပရိဂ္ဂဟော
ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနာမ။”**

ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေကို မိမိတို့ ရရှိထားတဲ့ ဥပစာရသမာဓိ၊ အပ္ပနာသမာဓိ တစ်မျိုးမျိုးကို အခြေခံပြီးမှ လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်၊ ပဒဋ္ဌာန် နည်းအားဖြင့် သိမ်းဆည်းခြင်းကိုတော့ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိ = အယူစင်ကြယ်ခြင်းလို့ ခေါ်တယ်။ ဒီရုပ်တရား ဒီနာမ်တရားတွေမှာ “ငါပဲငါရဲ့ ဥစ္စာပဲငါရဲ့အတ္တပဲ” စသည်ဖြင့်စွဲနေတဲ့ အစွဲတရားတွေရှိတယ်။ အဲ့ဒီလို စွဲနေတဲ့ အတ္တဒိဋ္ဌိမှ စင်ကြယ်ချင်တယ်ဆိုရင် ဒီရုပ်တရား နာမ်တရားတွေကို လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စု-

ပဋ္ဌာန်၊ ပဒဋ္ဌာန် နည်းအားဖြင့် ရှုပွားသုံးသပ်ပါ။ အဲ့ဒီလို ရှုပွား သုံးသပ်ပြီဆိုရင် “ ငါပဲ ငါရဲ့ဥစ္စာပဲ ငါရဲ့အတ္တပဲ ” စသည်ဖြင့် စွဲနေတဲ့ သက္ကာယဒိဋ္ဌိတွေ ကင်းစင်သွားလိမ့်မယ်။ အဲ့ဒီလို ကင်းစင်သွား ပြီဆိုရင် အယူကစင်ကြယ်သွားတဲ့အတွက် အဲ့ဒါကိုတော့ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိလို့ ခေါ်တယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိနဲ့ ပြည့်စုံအောင် ကြိုး စားအားထုတ်ရမယ်။

ဦးဇင်းတို့ ဒီဌာနမှာ ပြတဲ့အပိုင်းကို ပြောမယ်ဆိုရင် သမထခေါ်တဲ့ သမာဓိထူထောင်တဲ့အပိုင်းကိုတော့ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိ လို့ ခေါ်တယ်။ အဲ့ဒီ သမာဓိတွေကို အခြေခံထူထောင်ပြီးတော့ မှ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေကို ရှုပွားသုံးသပ်တဲ့ အပိုင်းကိုတော့ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိလို့ ခေါ်ပါတယ်။

အဲ့ဒီလို ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေကို ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိစခန်းမှာ လက္ခဏာ၊ ရသ၊ ပစ္စုပဋ္ဌာန်၊ ပဒဋ္ဌာန် နည်းအားဖြင့် ရှုပွားသုံးသပ် လိုက်လို့ အယူတွေ စင်ကြယ်သွားပြီ။ သို့ပေမယ့် ဒီရုပ်တရား နာမ် တရားတွေ အပေါ်မှာ ယုံမှားသံသယလေးတွေ ရှိနေသေးတယ်။ ဒီရုပ်တရား နာမ်တရားတွေဟာ ရှေးအတိတ်က ရှိခဲ့လေသ လား?။ အနာဂတ်ကြာရင် ရှိများရှိလေဦးမလား?။ ဒီရုပ်တရား နာမ်တရားတွေဟာ ဖန်ဆင်းရှင်တစ်ဦးဦးက ဖန်ဆင်းလိုက်လို့ ဖြစ်ပေါ်လာလေသလား?။ ဒီရုပ်တရား ဒီနာမ်တရားတွေကို ဖန် ဆင်းရှင် တစ်ဦးဦးက ဖန်ဆင်းလိုက်လေသလားလို့ ယုံမှား သံသယက ရှိနေသေးတယ်။ အဲ့ဒီလို ယုံမှားသံသယကို ပယ်ခွာ ချင်တယ်ဆိုရင် ပစ္စယပဋိဂ္ဂဟဉာဏ်ကို ရအောင်အားထုတ်ရ မယ်။ ဝိသုဒ္ဓိအနေနဲ့ ပြောမယ်ဆိုရင်တော့ -

နံပါတ်(၄) ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ စခန်းကို ကူးရတော့မယ်တဲ့။

“တေသမေဝ စ နာမရူပါနံ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟော ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိ နာမ။”

မိမိသိမ်းဆည်းထားတဲ့ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေရဲ့ အကြောင်းတရားကို တစ်ဆင့်တက်ပြီးမှ သိမ်းဆည်းတာကိုတော့ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိလို့ ခေါ်တယ်။ အခု ရုပ်တရား နာမ်တရား တွေကို သိမ်းဆည်းပြီးတဲ့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ အဲ့ဒီ ရုပ်တရား နာမ်တရားတွေဟာ ဘယ်လိုအကြောင်းကြောင့် ဖြစ်လာပါသလဲ ဆိုပြီးမှ အတိတ်မရဏသန္ဓေရဲ့ အာရုံကို လှမ်းပြီးမှ ရှာဖွေ လိုက်တဲ့အခါ အဲ့ဒီအတိတ်မှာ မိမိတို့ဟာ အခုလူ့ဘဝဆိုတော့ လူ့ဘဝကိုဖြစ်စေနိုင်တဲ့ “အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဥပါဒါနံ သင်္ခါရ ကံ” ဆိုတဲ့ အကြောင်းတရားငါးပါးကို ရှာဖွေတွေ့ရှိလိမ့်မယ်။ ဒါကြောင့် အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဥပါဒါနံ သင်္ခါရ ကံဆိုတဲ့ အကြောင်းတရားတွေ ကြောင့် ဒီရုပ်တရား ဒီနာမ်တရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာပါလားလို့ သိပြီဆိုရင် အဲ့ဒါ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိစခန်းကို ရှုပွားလို့ ပြီးစီး အောင်မြင်ပြီတဲ့။ အဲ့ဒါ ပစ္စယပရိဂ္ဂဟဉာဏ်ရှုပွားမှု အောင်မြင် ပြီ။ ဒီရုပ်တရား ဒီနာမ်တရားတွေဟာ အတိတ်က အကြောင်း တရားတွေ ကင်းပြီးမှ ဖြစ်လာတာလည်း မဟုတ်ဘူး။ အတိတ် က ဖန်ဆင်းရှင် တစ်ဦးဦးက ဖန်ဆင်းလိုက်လို့ ဖြစ်လာတာလည်း မဟုတ်ဘူးဆိုတဲ့ အသိဉာဏ်ဟာ အဲ့ဒီယောဂီရဲ့ သန္တာန်မှာ ရှိ သွားပြီ။ အဲ့ဒီလို ရှိသွားပြီဆိုရင်တော့ ယုံမှားသံသယ ကင်း သွားပြီပေါ့။

ဒီရုပ်တရား ဒီနာမ်တရားတွေဟာ ဖန်ဆင်းရှင်တစ်ဦးဦး က ဖန်ဆင်းလိုက်တာ မဟုတ်ဘူး။ အတိတ်က “အဝိဇ္ဇာ တဏှာ

ဥပါဒါန် သင်္ခါရ ကံ” ဆိုတဲ့ အကြောင်းတရားကြောင့် ဖြစ်ပေါ်လာ တာပဲလို့ သိသွားတယ်။ အဲဒီလို “အဝိဇ္ဇာ တဏှာ ဥပါဒါန် သင်္ခါရ ကံ” ဆိုတဲ့ အကြောင်းတရားကြောင့် ဝိညာဏ် နာမ်ရုပ်စတဲ့ အကျိုးတရားတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတာပဲလို့ ဟုတ်တိုင်းမှန်စွာ သိ သွားပြီဆိုရင်တော့ ဒီယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ သန္တာန်မှာ ပစ္စယပဋိဂ္ဂဟ - ဉာဏ် ရရှိသွားပြီ။ ဒါကိုပဲ ကင်္ခါဝိတရဏဝိသုဒ္ဓိလို့ ခေါ်ပါတယ်။

နောက် - နံပါတ်(၅) **မဂ္ဂါမဂ္ဂါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ** အပိုင်းမှာ -
အဲဒီရုပ်တရား နာမ်တရား အကြောင်းတရား အကျိုးတရားတွေ ကို သိရှိပြီဆိုရင် ဒီရုပ်နာမ်ကြောင်းကျိုး သင်္ခါရတရားတွေကို ဝိပဿနာရှုပွား သုံးသပ်ရမယ်တဲ့။

ဒီသမ္မသနဉာဏ်ပိုင်းမှာ ဒီရုပ်တရား နာမ်တရား အကြောင်းတရား အကျိုးတရားစတဲ့ သင်္ခါရတရားတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလက္ခဏာ ရေးသုံးတန်တင်လို့ ဝိပဿနာရှုပွားသုံး သပ်ကြမယ်ဆိုရင်၊ ဒီရှုပွားသုံးသပ်တဲ့ ဉာဏ်ကိုတော့ သမ္မသန - ဉာဏ်တဲ့။ ဒီလို ရှုပွားသုံးသပ်ပြီးတော့ ဒီရုပ်တရား နာမ်တရား အ ကြောင်းတရား အကျိုးတရားတွေရဲ့ အဖြစ်အပျက်ကို လက္ခဏာ ရေးသုံးတန်တင်ပြီးမှ ရှုပွားသုံးသပ်နေတဲ့ ဉာဏ်ကိုတော့ **ဥဒယ - ဗ္ဗယဉာဏ်**လို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဝိပဿနာ ညစ်ညူးကြောင်း တရားများ

ဒီသမ္မသနဉာဏ် ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်စဉ်နှစ်ပါးကို ရှုပွားနေ တဲ့ အပိုင်းမှာ သြဘာသော ပီတိ ပဿဒ္ဓိစတဲ့ ဝိပဿနာ ညစ်ညူး ကြောင်းတွေ ဖြစ်ပေါ်လာတတ်တယ်။ ရှေးကမတွေ့ ကြုံဖူးသေး

တဲ့ အရောင်အလင်းတွေ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ရဲ့ သန္တာန်မှာ ဖြစ်ပေါ် ပြီးတော့မှ လာတတ်တယ်။ ရှေးကမဖြစ်ပေါ်ဘူးသေးတဲ့ ပီတိတွေ ပဿဒ္ဓိတွေဖြစ်ပေါ်ပြီးမှ လာတတ်တယ်။ အဲ့ဒီလိုအရောင်အလင်း တွေ ပီတိ ပဿဒ္ဓိတွေ ဖြစ်ပေါ်ပြီး လာပြီဆိုရင် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ “ငါ့မှာ ဒီလိုတရားတွေဟာ ရှေးတုန်းက မဖြစ်ပေါ်ဖူးဘူး ဒါငါဟာ သေချာပေါက် မင်္ဂကိုဆိုက်တော့တာပဲ ဖိုလ်ကိုဆိုက်တော့တာပဲ” လို့ ယူမှားတတ်တယ်။ အဲ့ဒီလို ယူမှားပြီဆိုရင်တော့ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ် ဟာ လမ်းလွဲသွားပြီ။ အဲ့ဒီလို မယူဘဲနဲ့ ဒါဟာ ဒီလိုအပိုင်းမှာ တွေ့တတ်တဲ့ သဘောတရားတွေပဲ ဒီအရောင်အလင်းတွေ ဆိုတာ ဝိပဿနာရဲ့ ညစ်ညူးကြောင်းတွေသာ ဖြစ်တယ်လို့ တကယ်အမှန်အတိုင်းသိပြီးမှ မိမိရှုပွားမြဲ သင်္ခါရတရားတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလက္ခဏာသုံးတန်တင်ပြီးမှ ရှုပွားမြဲ ရှုပွားမယ် ဆိုရင်တော့ အဲ့ဒါဟာ လမ်းမှန်ပေါ်ကို ပြန်ရောက်သွားတယ်။

ဒါကြောင့်မို့ လမ်းမှန် လမ်းမှားကို ပိုင်းခြားပြီးမှ သိတတ် တဲ့ ဉာဏ်အမြင်ရဲ့ စင်ကြယ်ခြင်းဖြစ်လို့ ဒီသမ္မသနဉာဏ်နဲ့ ဥဒယဗ္ဗယဉာဏ်အနုပိုင်းကိုတော့ မဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိလို့ ခေါ်ပါတယ်။

နံပါတ်(၆) ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ

ဒီမဂ္ဂါမဂ္ဂဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိနဲ့ ပြည့်စုံပြီးတဲ့ ပုဂ္ဂိုလ်ဟာ ဩဘာသ ပီတိစတဲ့ တရားတွေဟာ ဝိပဿနာညစ်ညူးကြောင်း တရားတွေသာဖြစ်တယ်။ ငါတို့ဟာ ဒီတရားတွေကို တွယ်တာ နေလို့ မဖြစ်ဘူး ဆိုပြီးမှ ဒီသင်္ခါရတရားတွေကို မိမိရှုပွားမြဲအတိုင်း အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာရေးသုံးတန်တင်ပြီးမှ ဆက်လက်

ရှုပ္ပားလိုက်မယ်ဆိုရင်တော့ ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ တစ်ဆင့်ထက် တစ်ဆင့်ရင့်ကျက်ပြီးမှ လာပါတယ်။ ဒီအပိုင်းကိုတော့ ဝိသုဒ္ဓိ အနေနဲ့ ပြောရင်တော့ ပဋိပဒါဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိလို့ ခေါ်ပါတယ်။

အထက်ပိုင်း ဝိပဿနာဉာဏ်များ

ဒီလိုရှုပ္ပားရင်း သင်္ခါရတရားတွေရဲ့ အပျက်သက်သက် ကို အာရုံယူပြီးမှ ရှုပ္ပားသုံးသပ်တဲ့ ဉာဏ်တွေ ပေါ်လာမယ်။ အဲ့ဒီ ဉာဏ်ကိုတော့ **ဘင်္ဂဉာဏ်**လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဘင်္ဂဉာဏ်တွေက ရင့်ကျက်လာပြီဆိုရင်တော့ ဒီသင်္ခါရတရားတွေကို ကြောက် စရာ ဒုက္ခလို့မြင်လာတဲ့ ဉာဏ်ကိုတော့ **ဘယဉာဏ်**လို့ ခေါ်တယ်။ နောက်တစ်ခါ ဒီသင်္ခါရတရားတွေရဲ့အပြစ်ကိုမြင်လာတဲ့ ဉာဏ် ကိုတော့ **အာဒိနဝဉာဏ်**လို့ ခေါ်တယ်။ အဲ့ဒီလို သင်္ခါရတရားတွေ ရဲ့ အပြစ်တွေကို မြင်လာပြီဆိုရင် တစ်ဆင့်တက်ပြီးမှ သင်္ခါရ တရားတွေကို ငြီးငွေ့လာတဲ့ ဉာဏ်ကိုတော့ **နိဗ္ဗိဒါဉာဏ်**လို့ ခေါ် တယ်။ သင်္ခါရတရားတွေကို ငြီးငွေ့လာပြီးမှ သင်္ခါရတရားတွေက လွတ်မြောက်လိုတဲ့ ဉာဏ်တွေပေါ်လာတယ်။ အဲ့ဒီဉာဏ်ကိုတော့ **မုစ္စိတုကမ္ပတာဉာဏ်**လို့ခေါ်တယ်။

အဲ့ဒီလိုပဲ သင်္ခါရတရားတွေကိုငြီးငွေ့တဲ့စိတ်ထားနဲ့ လွတ် မြောက်လိုတဲ့ စိတ်ထားနဲ့ သင်္ခါရတရားတွေကိုပဲ အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာရေးသုံးတန်တင်ပြီးမှ ရှုပ္ပားသုံးသပ်နေတဲ့ ဉာဏ်ကိုတော့ **ပဋိသင်္ခါဉာဏ်**လို့ ခေါ်တယ်။ ပဋိသင်္ခါဉာဏ် ရောက်ပြီး ဒီသင်္ခါရတရားတွေကို အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာ ရေးသုံးတန်တင်ပြီးမှ ရှုပ္ပားမြဲ ရှုပ္ပားသုံးသပ်လိုက်တဲ့ အခါမှာ ဒီသင်္ခါရတရားတွေအပေါ်မှာ တွယ်တာတပ်မက်ခြင်းဆိုတဲ့ နန္ဒီဆို

တဲ့ အစွန်းဘက်ကိုလည်း မရောက်တော့ဘူး။ ကြောက်ခြင်းဆို တဲ့ ဘယဆိုတဲ့ အစွန်းဘက်ကိုလည်း မရောက်တော့ဘဲ သင်္ခါရ တရားတွေအပေါ် အလယ်အလတ် လျစ်လျူရှုပြီးမှ ထားနိုင်တဲ့ ဉာဏ်ကိုတော့ **သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်**လို့ ခေါ်ပါတယ်။

အဲ့ဒီလို သင်္ခါရပေက္ခာဉာဏ်ကို ရောက်လာတဲ့ ယောဂီ သူတော်ကောင်းက သင်္ခါရတရားတွေကို အလယ်အလတ် လျစ် လျူရှုပြီး ဆက်လက်ရှုပွားမြဲ ရှုပွားသုံးသပ်နေရင်းမှ သင်္ခါရပေ- က္ခာဉာဏ်က ရင့်ကျက်လာပြီဆိုရင် မိမိရဲ့ ဝိပဿနာဉာဏ်ဟာ ရှုပွားသုံးသပ်ရင်းနဲ့ မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ဖက်ကို ရောက်သွား တော့တယ်။ နိဗ္ဗာန်ကို ပြေးဝင်သွားတော့တယ်။ နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသွားတော့တယ်တဲ့။ အဲ့ဒီလို နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုသွားတဲ့ ဉာဏ်ကိုတော့ **အရိယမဂ်ဉာဏ်**လို့ ခေါ်တယ်။ အဲ့ဒီတော့ ပထမ ဆုံးနိဗ္ဗာန်ကို အာရုံပြုနိုင်တဲ့ မဂ်ဉာဏ်ကိုတော့ **သောတာပတ္တိ- မဂ်ဉာဏ်**လို့ ခေါ်ပါတယ်။ ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်က သောတာပတ္တိမဂ်- ဉာဏ်ဖြင့် နိဗ္ဗာန်ကို အာရုံယူနိုင်ပြီဆိုရင် သူဟာ ပုထုဇဉ်အဖြစ် ကနေ အရိယာပုဂ္ဂိုလ်အဖြစ်ကို ပြောင်းလဲသွားပြီ ဖြစ်ပါတယ်။ ဒီ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ကို ဝိသုဒ္ဓိအနေနဲ့ ပြောမယ်ဆိုရင် ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ပါပဲ။ ဒီ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိ ခေါ်ဆိုတဲ့ သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ်ကို ရချင်တယ်ဆိုလို့ရှိရင် သီလဝိသုဒ္ဓိ စ တဲ့ ရှေ့ဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါးကို အစဉ်အတိုင်း ကျင့်ပါတဲ့။ သီလဝိသုဒ္ဓိ စတဲ့ ရှေ့ဝိသုဒ္ဓိခြောက်ပါးကို အစဉ်အတိုင်း မကျင့်ဘူးဆိုရင် တော့ ဒီအရိယာမဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်ကို မရနိုင်ပါဘူးတဲ့။ ယောဂီ ပုဂ္ဂိုလ်က သောတာပတ္တိမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်ကို ရပြီးလို့ အထက် ပိုင်းမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တွေကို ရအောင် ဆက်လက်ပြီး အား ထုတ်လိုပါတယ်ဆိုရင် ဒီမိမိရှုပွားနေတဲ့ ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရတရား

တွေရဲ့အပျက်သက်သက်ကို အာရုံယူပြီး -

- (၁) မပယ်ရသေးတဲ့ ကိလေသာတွေ ပယ်နိုင်ရန်၊
- (၂) မရသေးတဲ့ အထက်မဂ်ဉာဏ်ဖိုလ်ဉာဏ်တွေ ရရန်ဆိုတဲ့ ရည်ရွယ်ချက် ဦးတည်ချက်(၂)မျိုးဖြင့် လက္ခဏာရေးသုံးတန် တင်ပြီး ဆက်လက်ရှုပွားသုံးသပ် သွားရမှာဖြစ်ပါတယ်။ ပါရမီ တွေ ရင့်ညောင်း ဝိပဿနာဉာဏ်တွေ ရင့်ကျက်လာပြီဆိုရင် တော့ အထက်ပိုင်းဖြစ်တဲ့ အရိယာမဂ်ဉာဏ် ဖိုလ်ဉာဏ်တွေကို ဆက်လက်ရရှိသွားမှာဖြစ်ပါတယ်။

သိက္ခာ(၃)ပါးနည်း

ဒါကြောင့်မို့ မော့နမေ့ပဋိပတ္တိတဲ့ လောကုတ္တရာတရား ကိုးပါးအားလျော်သော အကျင့်ကို ကျင့်ရမယ်ဆိုတာ တစ်ခြား ပြောတာမဟုတ်ဘူး။ ဒီ ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါးကျင့်စဉ်ကို အစဉ်အတိုင်း ဖြည့်ကျင့်ပါလို့ ပြောတာ။ အဲ့ဒီတော့ ဝိသုဒ္ဓိခုနစ်ပါးကျင့်စဉ်မှာ ဦးရင်းတို့ **သိက္ခာ**အနေနဲ့ ပြောမယ်ဆိုရင် သီလဖြည့်ကျင့်တဲ့ အပိုင်းက **သီလသိက္ခာ**၊ သမာဓိဖြည့်ကျင့် ထူထောင်တဲ့ အပိုင်း က **သမာဓိသိက္ခာ**၊ နောက်တစ်ခါ ဝိသုဒ္ဓိအနေနဲ့ ပြောမယ်ဆို ရင်တော့ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိစခန်းကနေပြီးမှ ဉာဏဒဿနဝိသုဒ္ဓိစခန်း အထိကိုတော့ **ပညာသိက္ခာ**လို့ ခေါ်တယ်။

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကျင့်စဉ်တရား

မဂ္ဂင်ရှစ်ပါးကျင့်စဉ်တရားအနေနဲ့ ပြောမယ်ဆိုရင်တော့ သမ္မာဝါစာ၊ သမ္မာကမ္မန္တ၊ သမ္မာအာဇီဝဆိုတဲ့ သီလမဂ္ဂင်(၃)ပါး ကို သီလသိက္ခာ၊ သီလဝိသုဒ္ဓိလို့ ခေါ်ပါတယ်။ သမ္မာဝါယာမ၊ သမ္မာသတိ၊ သမ္မာသမာဓိဆိုတဲ့ သမာဓိမဂ္ဂင်(၃)ပါးကိုတော့

သမာဓိသိက္ခာ၊ စိတ္တဝိသုဒ္ဓိလို့ ခေါ်ပါတယ်။ သမ္မာဒိဋ္ဌိ၊ သမ္မာ-
သင်္ကပ္ပဆိုတဲ့ ပညာမဂ္ဂင်(၂)ပါးကိုတော့ ပညာသိက္ခာလို့ ခေါ်ပါ
တယ်။ ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိဆိုတဲ့ နောက်ဝိသုဒ္ဓိ(၅)ပါးနဲ့ ပညာမဂ္ဂင်၊ ပညာ
သိက္ခာတို့ဆိုတာ အတူတူပါပဲ။

သတိပဋ္ဌာန်(၄)ပါးကျင့်စဉ်

သတိပဋ္ဌာန်(၄)ပါးကျင့်စဉ်တရားအနေနဲ့ ပြောကြားဦးဖို့ -

ဒိဋ္ဌာနမှာ စရောက်လာတဲ့ စပြီးအားထုတ်မည့် ယောဂီကို
အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်း ဝင်သက်လေ ထွက်သက်လေ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို
စပြီးသင်ပေးပါတယ်။ တချို့ယောဂီတွေကိုတော့ စတုဓာတုဝ-
ဝတ္ထာန်လို့ခေါ်တဲ့ ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စပြီး သင်ပေးပါတယ်။

သမာဓိရအောင် ထူထောင်နေတဲ့အပိုင်းမှာ အာနာပါန
ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စပြီးအားထုတ်တဲ့ အချိန်ကစပြီး စတုတ္ထဈာန်ရသည်
အထိ အားထုတ်နေတာကိုတော့ ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်
ကို အားထုတ်နေတာလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အား
ထုတ်နေတာကိုလည်း ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ကို အား
ထုတ်နေတာလို့ ခေါ်ပါတယ်။ ဓာတ်ကမ္မဋ္ဌာန်းကို အောင်အောင်
မြင်မြင် အားထုတ်ပြီးလို့ ရုပ်တရားတွေကို စနစ်တကျသိမ်း
ဆည်းရှုပွားနေတာကို၊ ဝိပဿနာပိုင်းမှာလည်း ရုပ်တရားတွေကို
ဝိပဿနာရှုပွားနေတာကိုလည်း ကာယာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်ကို
အားထုတ်နေတာလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ရုပ်တရားတွေကိုရှုပွားသိမ်းဆည်းပြီးလို့ နာမ်တရားတွေ
ကို ဆက်လက် ရှုပွားသိမ်းဆည်းတော့မည့် ယောဂီပုဂ္ဂိုလ်ဟာ
အာနာပါနဈာန်နာမ်တရားတို့လို ဈာန်နာမ်တရားတွေက စတင်
ပြီး ရှုပွားသိမ်းဆည်းနိုင်ပါတယ်။

အာနာပါနပထမဈာန်မှာဆိုရင် ဈာန်နာမ်တရားတွေ (၃၄)လုံး အထိရှိပါတယ်။ အဲ့ဒီ (၃၄)လုံးသော ဈာန်နာမ်တရားတွေထဲမှာ ဝေဒနာ စေတသိတ်ဆိုတာ ရှိပါတယ်။ အဲ့ဒီ ဝေဒနာကို ရှုပွားသိမ်းဆည်းနေတာကို (တစ်နည်းအားဖြင့်) ဝေဒနာကို အဦးမူပြီး နာမ်တရားတွေကို ရှုပွားသိမ်းဆည်းနေတာကို၊ ဝေဒနာရဲ့ (သို့မဟုတ်) ဝေဒနာဦးဆောင်တဲ့ နာမ်တရားတွေရဲ့ အဖြစ်အပျက်ကို အာရုံယူပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တ လက္ခဏာရေးသုံးတန်တင်၍ ဝိပဿနာ ရှုပွားသုံးသပ်နေတာကို **ဝေဒနာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်** ကို ရှုပွားအားထုတ်နေတာလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ပထမဈာန်စိတ်တို့လို အသိစိတ်တရားတွေကို (သို့မဟုတ်) အသိစိတ်ဦးဆောင်တဲ့ နာမ်တရားတွေကို နာမရူပပဋိစ္ဆေဒဉာဏ် ပိုင်းမှာ သိမ်းဆည်းနေတာ၊ ဝိပဿနာပိုင်းမှာ လက္ခဏာရေးသုံးတန်တင်ပြီး အနိစ္စ ဒုက္ခ အနတ္တလို့ ဝိပဿနာ ရှုပွားသုံးသပ်နေတာကိုတော့ **စိတ္တာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်** ကို ရှုပွားအားထုတ်နေတာလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဖဿစတဲ့ နာမ်တရားတွေကစပြီး နာမ်တရားတွေအားလုံးကို သိမ်းဆည်းနေတာ၊ ဝိပဿနာ ရှုပွားနေတာကိုတော့ **ဓမ္မာနုပဿနာသတိပဋ္ဌာန်** ကို ရှုပွားအားထုတ်နေတာလို့ ခေါ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် အာနာပါနကမ္မဋ္ဌာန်းတို့လို ကမ္မဋ္ဌာန်းတစ်ခုကို စပြီးအားထုတ်တဲ့ အချိန်ကနေ နိဗ္ဗာန်ကို မျက်မှောက်ပြုသည် အထိ ကျင့်စဉ်တွေကို တစ်ဆင့်ပြီးတစ်ဆင့် အားထုတ်နေတာဟာ သတိပဋ္ဌာန်(၄)ပါးကို ပွားများနေတာ ဖြစ်ပါတယ်။

ဒါကြောင့် -

**ကောယနော အယံ ဘိက္ခဝေ မဂ္ဂေါ သတ္တာနံ ဝိသုဒ္ဓိယာ
သောကပရိဒေဝါနံ သမတိတ္တမာယ ဒုက္ခဒေါမနဿာနံ အတ္ထင်္ဂ-
မာယ ဉာယဿ အဓိဂမာယ နိဗ္ဗာနဿ သတ္တိကိရိယာယ ယဒိဒံ
စတ္တာရော သတိပဋ္ဌာနာ။**(ဒီ၊ ၂။ ၂၃၁၊ ၂၅၂)(မ၊ ၁။ ၇၀၊ ၉၁)

မြတ်စွာဘုရားဟောကြားထားတော်မူခဲ့တဲ့ ဒီပါဠိတော်
အတိုင်း နိဗ္ဗာန်သို့သွားရာ တစ်ကြောင်းတည်းသော လမ်းဖြစ်တဲ့
နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်းတွေဖြစ်တဲ့ သီလ သမာဓိ
ပညာ သိက္ခာ(၃)ပါး ကျင့်စဉ်တရားတွေကို (တစ်နည်းအားဖြင့်)
သီလဝိသုဒ္ဓိစတဲ့ ဝိသုဒ္ဓိ(၇)ပါး ကျင့်စဉ်တရားတွေကို (တစ်နည်း
အားဖြင့်) မဂ္ဂင်(၈)ပါး ကျင့်စဉ်တရားတွေကို (တစ်နည်းအားဖြင့်)
သတိပဋ္ဌာန်(၄)ပါး ကျင့်စဉ်တရားတွေကို တစ်ဆင့်ထက် တစ်
ဆင့် မြင့်သထက်မြင့်အောင် ကျင့်ကြံကြိုးကုတ်ပွားများ အား
ထုတ်နိုင်ကြ၍ ဒုက္ခခပ်သိမ်း ကင်းငြိမ်းရာမှန်မြတ်နိဗ္ဗာန်ကို ချမ်း
သာသော ကိုယ်ကျင့်တရား လွယ်ကူသော အသိဉာဏ်တို့ဖြင့်
ကိုယ်စီကိုယ်ငှ မျက်မှောက်ပြုနိုင်ကြပါစေကုန်သတည်း...။

သာဓု သာဓု သာဓု...။

မှတ်ချက်။ ။ ဤစာအုပ်ငယ်ကို မိမိဟောကြားထားသော
“နိဗ္ဗာန်ရောက်ကြောင်း အကျင့်ကောင်း” တရားတော်ကို အနည်း
ငယ် မွမ်းမံပြင်ဆင်၍ ဓမ္မဒါနအဖြစ်ဖြင့် ရေးသားထုတ်ဝေပါသည်။

အရှင်ကုမာရာဘိဝံသ

(ဖားအောက်တောရရိပ်သာ၊ ပြင်ဦးလွင်မြို့)

၂၅၆၁ခု၊ ၁၃၇၉ခုနှစ်၊ တပို့တွဲလပြည့်နေ့။